

Sid 2 **LEDAREN:** Slutsatsen är något av ett slag i ansiktet: Det var ett misstag att skära ner anslagen för biståndsarbetet. I stället borde det få mer budgetmedel.

TORSDAG 22 SEPTEMBER. NR 38/2016

Där sjunger
änglarna på
svenska

Sidan 20

Olyckan
gav nytt
mod

Sidan 2

Vi bär ansvar
för dem som
saknar mark

Sidan 7

Biskopsliv

Sidan 12

► **DENNA VECKA:** TYSTNADEN TALAR – BILAGA FRÅN SNOAN

Dags att uppdatera och fira Luther

Nåd behöver vi alltid, men allt Luther tänkte var inte klokt, menar forskare inför reformationsjubileet.

Sidan 4

**Gospel
är pop**

Sidan 8

**Kristen försvarsträning
ökar i popularitet**

Sidan 6

**Mörk pjäs
med varm
efterklang**

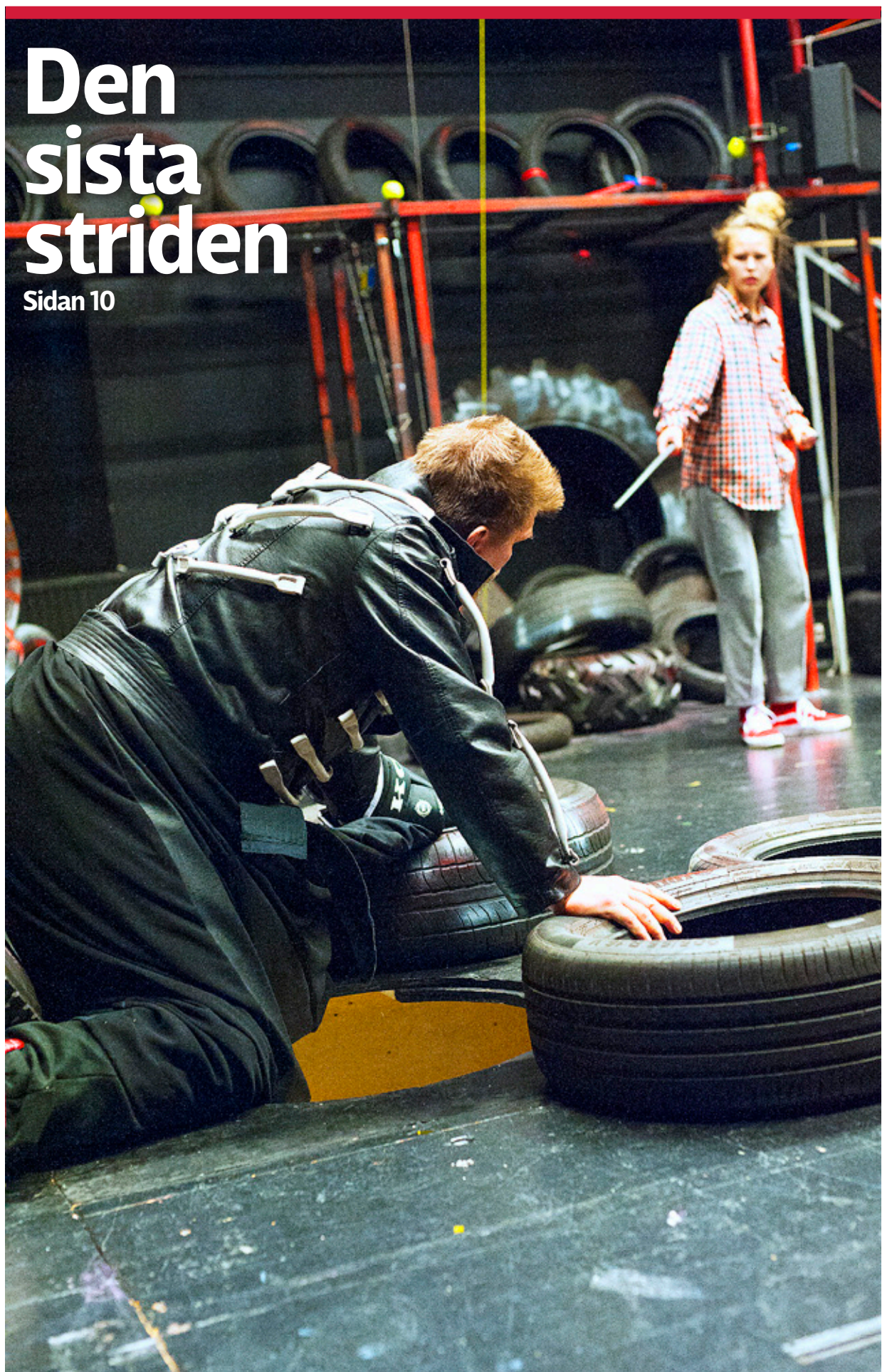
Sidan 11

**Kärlek
kostsamt
projekt**

Sidan 19

Den sista striden

Sidan 10

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Drabbad hjälp mest effektiv

KP I FJOL skar regeringen ner biståndsunderstödet på ett sätt som drabbade frivillig- och medborgarorganisationer hårt.

43 procent av deras statsbidrag drogs bort – något som resulterade i att biståndsprogram lades ner, medarbetare kallades hem och ett år kantat av samarbetsförhandlingar bland organisationernas anställda.

Nu har utrikesministeriet publicerat den första delen av en tredelad rapport över de 22 statsfinansierade biståndsorganisationernas arbete och verksamhet. Hur har de förvaltat de skattemedel som slussats vidare till dem? Svaret är: bra. Trots att rapporten fortfarande är halvfärdig är bedömningen klar. Medborgarnorganisationerna gör ett bra jobb, med goda resultat bland målgrupperna. Dessutom gör de arbetet kostnadseffektivt och smart.

Och slutsatsen från den oberoende bedömaren är nästan ett slag i ansiktet, trots det positiva budskapet i sig: Det var ett misstag att skära ner anslagen för det här arbetet. I stället är rekommendationen att styra mer budgetmedel till organisationerna.

BLAND DE sex första att utvärderas fanns också Finska Missionssällskapet, en av statens långvariga samarbetspartners. Sällskapet fick särskilt goda betyg för sitt arbete bland de allra fattigaste och bland folkgrupper som är utsatta i sina respektive samhällen. Utvärderingen visar också att missionssällskapet har lyckats förbättra kvinnornas ställning, men även att arbetet överlag har bidragit till att stärka civilsamhällena genom de lokala nätverken.

De nätverken stavas ”kyrka”. Och än en gång har kyrkan visat den styrka som bor i den, när den bejakar sitt diakonala uppdrag också på det internationella planet. Där staten svek, hos oss, satte kyrkans folk axeln under och bar. Det finns församlingar som i solidaritet med världens fattigaste ökade sina bidrag till kyrkliga organisationer när statens pengar föll bort.

Man kan tycka att det är rätt och vackert – och visst är det rejält gjort av lokal församlingar att inte lämna dem som är beroende av understöden i sticket mitt i uppdraget.

Men samtidigt betyder det att ansvarstagandet för den gemensamma världen fördes över till en snävare grupp och att åtagandet blev något frivilligt för de ivrigaste. Ett globalt ansvar ska väl inte bäras för att vi är kyrkliga – utan för att vi är mänskliga?

DÄRFÖR har det en poäng att ansvaret fördelas genom skattemedel. I synnerhet när de förvaltas så väl som de gör.

Mycket skada har gjorts i och med att biståndet ströps så radikalt och så snabbt. Men det finns fortfarande tid att både bygga upp och reparera. Att lägga god grund för framtiden.

Det var visst det hjälparbete handlar om.

PROFILEN: HÅKAN SUNNLIDEN

”Någon sade att jag hade änglavakt. Det förstår jag inte. Hade inte Samuel det då?”

Varför jag och inte han?

När Håkan Sunnliden slår upp ögonen vet han inte om han är levande eller död. Av jeepen eller av medresenärerna syns inte ett spår. Jeepen har störtat ner i ravinen.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Det är fyra och en halv timmes väg över bergen från Hetauda nära indiska gränsen till flygpalatsen i Kathmandu. Jeepen har kört en timme då chaufförens telefon ringer. Han släpper ratten med ena handen och greppar telefonen. Samtidigt möter de en bil.

– Jag minns mycket väl första halvan av volten då bilen låg på sidan. Sen slocknade allting, berättar Håkan Sunnliden.

Vad som egentligen hände vet han inte exakt.

– Vägarna över bergen är smala och marginalerna små.

När han slår upp ögonen vet han inte om han är levande eller död.

– Det första som kom till mig var ett bibelord: Om vi lever eller dör så hör vi Herren till.

Han ligger på en sluttning. Av bilen syns inget. Den har störtat tusen meter ner i en ravin. Sunnliden, chauffören och tolken har kastats ut och landat i sluttningen.

– Men min kollega **Samuel Robertsson** hade förmodligen säkerhetsbältet på för han följde med bilen ända ner i ravinen och omkom.

Sunnliden får hjälp av några nepaleser som tar honom till en sjukstuga där han får smärtstillande. Sedan blir det en tre och en halv timme lång skakig ambulansfärd till sjukhuset i Kathmandu.

Fyra kotor i nacken hade krossats i

olyckan och vänster arm hade gått av på två ställen.

– Sjukhusvården i Nepal var fantastisk men annorlunda. Jag kom in i ett rum där det låg tolv patienter. Där var det ett himla liv för på sjukhusen i Nepal ska de anhöriga skaffa mediciner och mat åt patienterna. Min son **Victor** flög ner och han fick åka motorcykel runt hela Kathmandu för att hämta åtta påsar blod före operationen. Sen lyckades jag få ett enkelrum där jag låg i fjorton dagar.

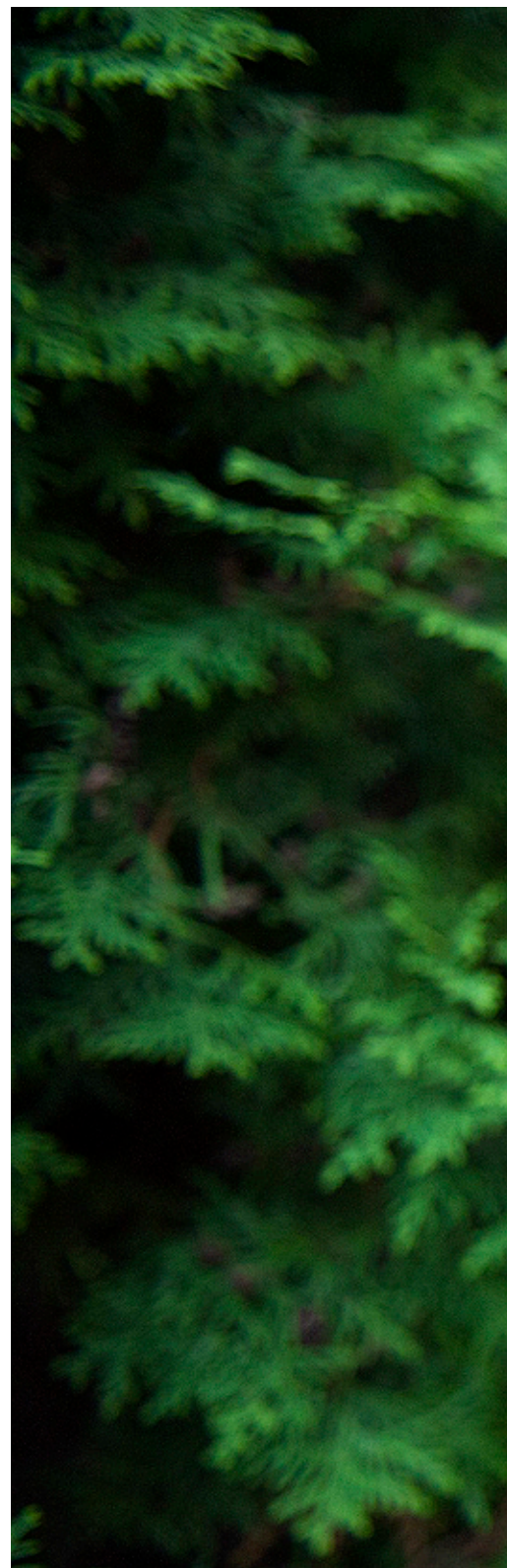
Det har nu gått över två år sedan olyckan i maj 2014. Än idag har han sviter av den.

– Jag har lite besvär med nacken. Vänster arm blev inte opererad för man trodde den skulle läka av sig själv. Nu i mars blev den opererad och man satte in en metallplatta och åtta skruvar. Men så släppte alltihopa. Nu har armen börjat läka, men den läker ihop fel. Det låter inte bra men det är bättre än att den inte läker alls.

Han hade ett flera centimeter stort öppet sår på armen. Det var för stort för att sys.

– Det är fantastiskt hur ett så stort sår kan växa ihop. Man förstår att Herren är vår läkare.

Under sjukhusvistelsen i Nepal knöt Sunnliden många nya kontakter han haft glädje av. **Ben** och **Maria Westering** som nyss återvänt hem till Finland

från Nepal hör till dem som besökte honom på sjukhuset.

– Det första Maria sade när hon och Ben kom in på rummet var att vi förstär inte allt som händer så vi lägger det åt sidan. Därefter pratade vi om andra saker. Det var som ett Guds tilltal till mig. Det finns saker som man inte förstår. Någon har sagt att jag hade änglavakt. Det förstår jag inte. Hade inte Samuel det då? Att jag inte förstår är den bästa förklaringen. Det är underbart att kunna tro fast man inte förstår allt.

När olyckan skedde var Sunnliden och Robertsson på väg hem efter att ha undervisat blivande pastorer och församlingsledare i Nepal.

– Det drar en stor väckelse över Nepal just nu. För några decennier sedan räk-

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn 040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
tfn (09) 612 615 49/
040 831 6545
redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktionen i Österbotten
Norrmalmsgatan 21 A,

68600 Jakobstad
tfn 040 831 3599

Redaktörer e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Liisa Mendelin
tfn 040 831 6322
Christa Mickelsson
tfn 040 831 6788
Johan Sandberg
(Österbotten)
tfn 040 831 3599
Sofia Torvalds
tfn 040 831 6748

Nina Österholm
tfn 040 831 6836
Webbredaktör:
webred@kyrkpressen.fi
Layout: Malin Aho
tfn 040 831 6902

Utgivare: Fontana Media Ab
Bank: Danske Bank
IBAN: FI34 80001301 158540
BIC: DABAFIHH

Parabild: Christa Mickelsson

Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSÄNDRING

Kyrkpressen är en gåva till dig från din församling!

I regel uppdateras din adress också i Kyrkpressens adressregister när du gör en flyttanmälan. I annat fall, vänligen kontakta **din församling**. Om du beställer Kyrkpressen privat kontaktar du oss: prenumeration@kyrkpressen.fi.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
+ **Moms 24%**

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad. För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.

Annonsdeadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.

Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Robin Norrbäck,
tfn 044 027 0293,

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 65 €
Utlandet 84 €

nade man med tvåusen kristna bland 30 miljoner nepaleser. Sedan dess har det blivit två miljoner omvändelser. För de här människorna utbildas nu pastorer.

Han planerar att återvända till Nepal i vinter för att fortsätta utbildningen. Det blir första resan efter olyckan.

Gäller att predika nu

Sunnliden tycker inte att livet förändrats så mycket efter olyckan.

– Inte så mycket som man skulle kunna tro. Som kristen har jag redan under många år betraktat mig som en som övergått från döden till livet. Vi lever ju i Kristus. Vad spelar det för roll om jag lever eller dör? Som bibelordet jag fick när jag vaknade där i ravinen.

HÅKAN SUNNLIDEN är tveksam till om den lutherska identiteten kommer att vara särskilt viktig framöver. När det handlar om överlevnad blir den ekumeniska identiteten viktigare.

– Men det är klart att jag är mera medveten om att livet kan ta slut fortare än vi anar. Två sekunder innan olyckan hade jag ingen susning om den. I praktiken har den medvetenheten gjort mig mera frimodig när det gäller evangeliet. Det gäller att predika nu för en dag är det färdigpredikat.

Numera predikar Håkan Sunnliden på fri kallelse. I juli i år sade han upp sig från sin tjänst som komminister (kaplan) i Värnamo. Men han har inte lämnat Svenska kyrkan.

– Kyrkan på riksplanet anpassar sig mer och mer till världen och ger upp väsentliga kristna sanningar. Även om vi i Värnamo inte lidit av det så rinner vattnet alltid neråt. Det som sker på riksplanet kommer förr eller senare

ner till lokalplanet. Nu kände jag det kommit till Värnamo. Jag vill inte kasta bort mina sista år genom att trampa runt och bidra till något som jag inte tror på. Jag kunde ha hållit ut tills jag blir pensionär men jag gör gärna den här markeringen.

Han tror att kyrkan nu går tuffa tider till mötes.

– Saltet har mist sin sälta och nästa steg är att vi får världens förakt och förföljelse. Men när kyrkan lider så seg-rar hon. Medan många går ur kyrkan så kommer allt fler till gudstjänster som lever. I Asien och Afrika sker en enorm tillväxt av kristna. Det verkar också ske stora väckelser i den muslimska världen. Det är väldigt spännande att se utvecklingen av Kristi kyrka.

HÅKAN SUNNLIDEN

FÖDD I STOCKHOLM, UPPVUXEN I KATRINEHOLM, BOSATT I VÄRNAMO.

GIFT MED KARI FRÅN NORGE, HAR TRE BARN OCH ÅTTA BARNBARN.

FRILANSANDE BIBELLÄRARE, SADE UPP SIG FRÅN SIN PRÄSTTJÄNST I SVENSKA KYRKAN I JULI.

FRITIDSINTRESSET ÄR ATT FÖLJA HAMMARBY I FOTBOLL.

Vasa svenska förnyar bönelivet

BÖN. Vasa svenska församling övergår till att använda den ekumeniska formen av Herrens bön – i dagligt tal kallad Vår Fader – på första advent 2016.

I Dragnäsbackes kyrka har Vår Fader använts redan under våren. Under hösten har Vår Fader tagits i bruk i församlingens dagklubbar och de konfirmander som börjar i skriftskola under

hösten får lära sig den nya versionen. I olika grupper och samlingar tas Vår Fader i bruk under hösten.

Då det gäller förrättningar, dop, vigsel och begravning håller församlingen kvar en viss flexibilitet. Där kan de som berörs diskutera och komma överens med förrättningsprästen om vilken version av bönen som används.

Många sökte kaplanstjänster

PRÄST. En kaplanstjänst i Vasa svenska församling har sökts av tf kaplanen i samma församling **Janne Hänninen**, kyrkoherden i Petalax och Bergö församlingar **Mats Björklund** och kyrkoherden i Kvevlax församling **Anders Lundström**. Också pastor **Peter Blumenthals** tidigare ansökan beaktas i valet.

En kaplanstjänst i Borgå svenska domkyrkoförsam-

ling har sökts av församlingenspastorn i samma församling (dövprästen) **Maria Lindberg**, församlingenspastorn i samma församling **Mari Puska** och tf kaplanen i samma församling **Fred Wilén**.

Kaplanen väljs av kyrkofullmäktige eller församlingsrådet. För att kunna bli kaplan måste man ha avlagt pastoralexamen.

Internationella församlingen flyttar

HYRESGÄST. Internationella församlingen IEC blir hyresgäst hos Finska Missions-sällskapet. Redan i några månader har Missionskyrkan på Observatoriegatan i Helsingfors varit ett av de utrymmen där IEC ordnar gudstjänster, och från och med september ordnar församlingen språkkurser för asylsökande i Finska Missions-sällskapets utrym-

men. **Satu Kantola** vid Finska Missions-sällskapet är glad över samarbetet.

– Missionskyrkan används allt mer, och samtidigt får vi en mer mångkulturell församling mitt ibland oss.

Finska Missions-sällskapets eget kontor ska flytta till nya utrymmen, men Missionskyrkan stannar kvar på sin gamla plats.

Nåd behöver vi också idag

LUTHER. I oktober inleder vi firandet av reformationens 500-årsjubileum. Men vilka av Luthers idéer håller än i dag? – Den viktigaste är att vi inte med egna ansträngningar kan skapa oss ett gott liv, säger Luthersforskaren Carl-Henric Grenholm.

TEXT: SOFIA TORVALDS FOTO: CAROLINA HUSU

– Varför är Luther relevant i dag, nästan 500 år efter att han spikade upp sina teser på slottskyrkans dörr i Wittenberg i protest mot avlatshandeln inom katolska kyrkan? undrar **Carl-Henric Grenholm**, professor vid Uppsala universitet, som tillsammans med ett team av etikforskare forskat i Luther och hans syn på bland annat etik och arbetsmoral.

Förra veckan presenterade han teamets forskningsresultat i Helsingfors och diskuterade Luthers tankar tillsammans med biskop **Björn Vikström** och **Micaela Röman**, tidigare chefredaktör för Östnyland.

– Men är då Luther relevant i dag? undrar Röman, och får ett jakande svar. Till det mest relevanta hör, menar Grenholm, den tanke som kallas ”rättfärdiggörelse av nåd allena”, det vill säga att vi alla är ofullkomliga och

bär på en skuld till Gud, men att Kristus rättfärdighet räknas oss till godo.

– Det som Luther säger om att vara människa är oerhört relevant i ett samhälle präglad av upplysningen och modernismens positiva människosyn. Den sekulära humanismens idé är att vi ska fullkomnas som människor, att vi ska utveckla våra egenskaper. Men den optimismen är överdriven. I ett sådant samhälle är luthersk teologi oerhört relevant. Det finns något som inte räcker till hos oss. Tanken om ”nåd allena” handlar om att stå upp för den grundsynen om hur det är att vara människa, säger Grenholm.

Medmänsklighet i politiken

Röman påpekar att vi lever i ett samhälle som kämpar med många svåra frågor, som flyktingkrisen och stora förändringar på arbetsmarkna-

REFORMATIONSJUBILEET TILL ära kan man köpa Martin Luther som Playmobilfigur, med teser i ena handen och en fjärderpenna i den andra.

den. Vad har luthersk teologi att bidra med där?

Grenholm menar att den lutherska teologin traditionellt har tenderat att vara okritisk mot makten och legitima hierarkiska samhällssystem. Själv tyckte Luther att evangeliet inte hörde hemma i den politiska etiken. Privat skulle man följa kärleksidealet, men den som verkade i sitt ämbete hade inget utrymme för självutgivande kärlek.

Men Grenholm anser att det är dags att tänka om. Det kristna jämlikhetsidealet måste också kunna tillämpas inom politisk etik.

– Politikerna har blivit allt mer pragmatiska. De ser brister i hur andra länder sköter sina mänskliga rättigheter, men inga i det egna samhället. När de märker att det blir dyrt sätter de asylrätten inom parentes. Vanlig enkel medmänsklighet borde tillbaka till politi-

16.10 Svensk öppning av märkesåret firas med ekumenisk tevegudstjänst från Borgå.

30.10 Märkesåret öppnas i Åbo. På programmet bland annat ett äventyr i Mikael Agricolas fotspår (riktar sig till hela familjen), en öppningsmessa och ett festseminarium i domkyrkan i Åbo.

27.11 Det nya svenskspråkiga psalmbokstillägget tas i bruk första söndagen i advent. Det här firas med svensk tv-gudstjänst från Esbo.

18–25.1 Böneveckan för kristen enhet.

MARTIN LUTHER offentliggjorde sina 95 teser den 31 oktober år 1517. År 2017 firar de lutherska kyrkorna att det gått 500 år sedan dess.
GRAFIK: MALIN AHO

19–21.5 Finlandssvenska ekumeniska kyrkodagar i Åbo. Kyrkans musikfest i Helsingfors.

24–28.5 Kirchentag, tyska kyrkodagar i Berlin.

25.5 Kristi himmelfärdsdag firas med ekumeniska evenemang i lokalförsamlingarna.

OKTOBER 2016

NOVEMBER

JANUARI

MAJ

BISTÅND GRANSKNING

Missionssällskapet effektivt

Finlands utrikesministerium har gjort en grundlig utvärdering av Finska Missionssällskapets (FMS) utvecklingsarbete. Sällskapets arbete bedömdes vara effektivt, kostnadseffektivt och långsiktigt. Undersökningen visar också att arbetet motsvarar de lokala behoven. FMS fick speciellt beröm för sitt arbete bland de allra fattigaste och mest utsatta folkgrupperna i olika utvecklingsländer. Förutom FMS utvärderades denna gång fem andra organisationer däribland föreningen Rättvis handel, WWF Finland och Finlands flyktinghjälp.

JUBILEUM LUTHER

”Jag är illa rädd att folk inte kommer att röra på sig om inte marknadsföringens udd utgörs av en tydlig och klar orsak till varför vi alls ska fira. [...] Snälla projektansvariga, hitta snabbt på kärnfulla slagord och inspirerande slogans och basunera fort ut dem till vår hjälp.”

Heli Karhumäki oroar sig på ledarplats i tidningen Sana över att märkesåret 2017 inte kommer att bli den succé arrangörerna hoppas på.

SVERIGE PÅVEN FRANCISKUS

Billiga biljetter, dyrt besök

När biljetterna till påven **Franciskus** besök i Malmö släpptes för några veckor sedan sålde de slut på nolltid. Malmö arena rymmer 10 000 besökare och biljetterna kostade 100 kronor styck.

Men alla är inte lika förtjusta i påvebesöket i slutet av oktober. Vänsterpartisten **Mats Olsson** säger till tidningen Sydsvenskan att besöket kommer att kosta Lunds kommun närmare en miljon kronor. Olsson anser att Lunds stift borde ha råd att betala för påven själva eftersom de har stora jordegendomar i Skåne.

Vad tänker du spontant på då du hör namnet "Martin Luther"?

CARL-HENRIC GRENHOLM: – Jag tänker på det viktigaste med Luther, tanken om rättfärdiggörelse av nåd allena. Det är det centrala.

MICAELA RÖMAN: – Jag har översatt Luther enligt min farmor Sagas livsdevis: Kom ihåg att vara snälla mot varandra. Det är en vardaglig, vacker tolkning av hur man ska förverkliga kärlek till nästan. Jag har försökt göra mitt bästa för att följa hennes råd.

BJÖRN VIKSTRÖM: – Märkesåret!

kar om rättfärdiggörelse, helgelse, kallelse och tvåregementslära antagligen både okända och främmande.

Många vanliga lutheraner vet kanske inte riktigt vad de, som lutheraner, egentligen "tror på". Om det finns en enda luthersk tanke som du, biskop Björn Vikström, skulle vilja banka in i församlingsmedlemmarnas skallar nu när vi firar reformationsmärkeår, vilken skulle den då vara? – Hela poängen är ju uttryckligen att man inte behöver prestera något för att vara en tillräckligt god lutheran, säger Vikström.

– Den centrala tanken – och den är inte viktig just för att den är luthersk – är att du är älskad och accepterad med alla dina brister och ambivalenser. Orsaken till att Luther betonade vikten av "nåd allena" var hans egen kamp – för att han kände att han själv inte dög som han var.

Rättfärdiggörelse av nåd allena är en av den lutherska trons huvudprinciper. "Rättfärdiggörelse" betyder att Gud frikänner oss från all synd. För Kristus skull förlåts alla våra synder, och det här sker av ren nåd, utan några motprestationer från vår sida som villkor. Det enda som krävs är att tro och ta emot gåvan.

KOMMUNIKATIONSCHEF Gunnar Sjöberg berättade på finska kyrkans kommunikationsdagar hur Svenska kyrkan försöker reparera skadan efter mediestormen.

Svenska kyrkan återhämtar sig efter avslöjandet

GRANSKNING. De många resorna inom Svenska kyrkan orsakade en mediestorm i somras. Nu försöker kyrkan återfå förtroendet.

TEXT OCH FOTO:
ULRIKA HANSSON

I juni i år gick 13 000 personer ur Svenska kyrkan. Det är 10 000 fler än normalt. Mycket av det kan härledas till den mediestorm som följde när Sveriges radios nyhetsredaktion Ekot granskade de många och kostsamma resorna som anställda inom Svenska kyrkan gjort.

Man kan tycka att 10 000 av över 6 miljoner medlemmar inte är mycket, konstaterar Svenska kyrkans kommunikationschef **Gunnar Sjöberg**, men tillägger: – Det allvarliga var att det var de kyrktrogna som lämnade. Men det hoppfulla i sammanhanget är att det är möjligt att få dem tillbaka. Rent praktiskt kan församlingarna söka upp dem, säger Sjöberg.

Vi är dåliga på att berätta Svenska kyrkan har, med hjälp av många undersökningar, valt att göra en grov indelning av sina medlemmar: kyrktrogna, sökare och icke-troende. Nu får man jobba hårt med att förstärka förtroendet bland sökarna. – Vi är bra på diakoni, på att vara en öppen kyrka och erbjuda gemenskap, men vi är dåliga på att berätta det. För att råda bot på det

planerar Svenska kyrkan att tillsammans med stiftet skapa en gemensam pott.

– Pengarna ska användas till att på olika sätt berätta om vår kärnverksamhet för att återfå förtroendet, säger Sjöberg.

Exakt hur det ska göras i praktiken är inte bestämt än, men det kan exempelvis bli fråga om olika kampanjer.

Medlemmarnas pengar

För tillfället pågår en oberoende granskning, en så kallad genomlysning, av resorna inom Svenska kyrkan, och främst utlandskyrkan.

– Vi kan inte bara lita på Ekot och Aftonbladet, säger Sjöberg.

En större försiktighet med budgeterade medel blir antagligen kontentan efter skandalen.

– Vi måste vara ödmjuka med hur vi använder våra pengar. I församlingarna tänker man kanske "Vi har ju budgeterat för det här", men det är fortfarande medlemmarnas pengar.

Vrede på Facebook

Efter avslöjandena fick de fem kyrkligt anställda som ansvarar för kommunikationen på sociala medier jobba stenhårt för att bemöta kritiken.

– Folk fick uttrycka vrede och säga "nu går jag ur kyrkan", men de fick alltid ett vänligt svar.

Rörelsen på nätet går att spåra och det visade sig att de som uttryckte sin vrede inte gick vidare till utträdessidan. Ett vänligt svar hade med andra ord stor betydelse.

ken, säger Grenholm och menar att en omtolkning av den lutherska läran just på den här punkten kunde ha mycket att komma med.

Björn Vikström påpekar att det finns en stor nyfikenhet på vad kyrkan står för också när det gäller etiska frågor.

– Det finns en positiv förväntan, som i sin tur kan leda till besvikelse då man uppfattar att kyrkan inte stöder till exempel jämlikhet.

"Du är accepterad"

I oktober öppnas det så kallade "Märkesåret", alltså ett jubileumsår som firar 500-årsminnet av att den då 34-åriga prästen och professorn i bibelteologi Martin Luther drog upp riktlinjerna för en ny teologi.

Den handlingen fick enorma följder och ledde till stora omvälvningar i samhällen i hela norra Europa. Men för dagens vardagslutheraner är Luthers tan-

20.5–10.9 Reformationens världsutställning i Wittenberg, Tyskland.

31.10 Luthers teser firar 500-årsjubileum. Nya teser spikas upp.

5.11 Reformationsdagen. Märkesåret firas med en stor fest i Åbo.

SEPTEMBER

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

ÄKTENSKAPSFRÅGAN REAKTION

Feministisk reaktion

Diskriminering inom kyrkan får inte längre betraktas som en fråga om erfarenhet eller åsikt. Det anser rörelsen Feministinen kirkko (den feministiska kyrkan) i ett öppet brev som reagerar på biskops-

mötets redogörelse om äktenskapsfrågan.

Rörelsen anser att kyrkan fattat ett medvetet beslut om att ställa sig på deras sida som inte vill välsigna de par som snart, i samhällets ögon, betraktas som äkta par.

"Det att man konstant talar om att representan-

ter för sexuella eller könsminoriteter är en fråga eller ett problem för kyrkan betyder att man inte insett att de här representanterna för minoritetskristna också är kyrkan, inte bara ett föremål för kyrkans verksamhet", skriver rörelsen i sitt ställningstagande.

KYRKPRESSEN WEBB

Nytt på kyrkpressen.fi

Den här veckan har Kyrkpressens webbsidor fått en rejäl ansiktslyftning.

– Vi ville göra en luftigare, mer läsbarvändig sida, säger redaktören **Christa Mickelsson** som hållit i uppdateringen av webbsidorna.

Kyrkpressen.fi finns nu också i mobilversion. Snart kommer även en ny onlinefunktion för församlingarnas annonsering.

Det är fortsättningsvis bara en del av Kyrkpressens material som publiceras på webben.

– I papperstidningen finns allt, webben är ett

komplement och en kanal utåt.

SARAH TIAINEN, Boris Salo, Thomas Ingo (Credue) Per-Erik Wingren, Marko Mitronen (Jakobstads finska) och Jeanette Wallsten (Credue, i bakgrunden) ställer i ordning för ett veckoslut kring försvar av den kristna tron.

Vill försvara den kristna tron

KURS. Mötet med andra religioner och livsåskådningar har ökat intresset för apologetik. I oktober kan man fördjupa sig i försvar av den kristna tron i Vasa, i januari i Jakobstad.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

– Numera möter vi som kristna allt oftare representanter för andra religioner och livsåskådningar. Vi behöver kunna svara på frågor om den kristna tron och bemöta invändningar mot den, säger kaplan **Henrik Östman** i Jippo församling.

Östman sitter med i den arbetsgrupp som ordnar en kurs i apologetik på Evangeliska Folkhögskolan i Vasa i oktober.

Kaplanen i Jakobstads svenska församling **Boris Salo** ser också ett nyvaknat intresse för ämnet.

– Det märks bland annat i att ett ökat behov av apologetiska böcker.

”Nu kan man komma och argumentera som vuxen i stället för att avfärda skriftskolan som hjärntvätt av ungdomar.”
Sarah Tiainen

Oxford besöker Jakobstad

Per-Erik Wingren i Jakobstad är en av dem som intresserat sig för apologetik. Hans intresse har tagit honom till Oxford i England för årliga kurser i ämnet.

– Där har de mest kända apologeterna undervisat, säger han.

Både Per-Erik Wingren och Boris Salo är med i den ekumeniska arbetsgrupp som i januari nästa år ordnar en helg kring apologetik på Campus Allegro i Jakobstad. Två av föreläsarna kommer från Oxford, **Simon Edwards** och **Mari Ovsepyan**. De simultantolkas till svenska och finska.

– Vi går igenom argument för den historiska kärnan som den kristna tron gör anspråk på att ha, säger Salo. Det går att intellektuellt borra in sig i ämnet. Vi kommer också att diskutera aktuella frågor.

Men även om det finns ett ökat intresse för apologetik så är ämnet inte nytt.

– Aposteln Paulus räknas som den första apologeten, säger Wingren. **CS Lewis** och **Francis Schaeffer** räknas som de främsta apologeterna i modern tid.

Både kursen i Vasa och i Jakobstad riktar sig till gemene man, men också till församlingsanställda. I Vasa har man underlättat för unga vuxna genom att ordna barnpassning och ha ett lägre pris för studerande.

– Även om nittio procent av befolkningen gått en skriftskola av något slag har folk i allmänhet bristfällig kunskap om den kristna tron, säger metodistpastor **Sarah Tiainen** i Jakobstad. En kunskap man fått i femtonårsåldern räcker inte hela livet. Nu kan man komma och argumentera som vuxen i stället för att avfärda skriftskolan som hjärntvätt av ungdomar.

Femte gången gillt i Vasa

Helgen i Jakobstad är den första i sitt slag, i Vasa ordnas konferensen redan för femte gången.

– Vi har kört med ett klassiskt upplägg, säger Östman. De tre första åren har vi sett på frågeställningen om Gud finns, vi har studerat den historiska Jesus och studerat Bibelns trovärdighet. I

fjol såg vi på invändningar mot tron och hur de etiska frågorna krockar med sekulär och ateistisk livsåskådning. I år visar på de strömningar och utmaningar som nyandlighet och islam för med sig idag.

Veckoslutet i Vasa går under namnet Alltid redo! Föreläsare är svenskar **Lars Mörling** och **Lars Johansson**.

APOLOGETIK

• **Kristen apologetik** innebär att man lägger fram skäl för att den kristna tron är sann.

• **Ordet apologetik** kommer från det grekiska ordet apologia, som betyder försvar, till exempel i en domstol.

• **28-30 oktober** hålls kursen Alltid redo! på Evangeliska Folkhögskolan i Vasa.

• **20-22 januari** hålls apologetikweekend på Campus Allegro i Jakobstad.

Höst och kalender hör ihop!

En fin gåva till en församlingsanställd eller frivillig!

Ecclesia 2017

Den behändiga fickkalendern där du hittar:

- söndagarnas och helgdagarnas bibeltexter, färg och antal ljus
  - årsplanering för 2018 och 2019
  - kontaktuppgifter till kyrkliga organisationer, församlingar, tidskrifter, folkhögskolor m.m.
- Fontana Media, ringpärm

13⁵⁰

”Lär våra barn bära ansvar”

UTJÄMNING. Årets utjämningskampanj hjälper människor utan mark. I Åbo samlade man pengar för kampanjen med hjälp av morötter.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

Jaana Rantala beskriver sig själv som ”vanlig församlingsmedlem”, men hon är också en stor missionsvän. När hon för 39 år sedan deltog i Finska Missionssällskapets skriftskola var hon med om att samla in pengar för barn i Pakistan.

– Och tänk: jag minns fortfarande att barnen tillhörde gatsoparksten i Peshawar.

För fem–sex år sedan började hon fråga sig varför hon alltid tänker på sig själv som en stor missionsvän, men aldrig gör någon konkret.

– Hur tar det sig uttryck, undrade jag, vad utmanar det mig till?

Alltså engagerade hon sig i Finska Missionssällskapets utjämningskampanj via den morotsmarknad som varje år ordnas av FMS i samarbete med församlingarna i Åbo ärkestift.

Marknaden gick av stapeln på domkyrkotorget i Åbo i lördags. Där fick man köpa handarbeten från missionskyrkans, betala för en härlig skål morotsoppa – eller betala en liten peng för en promenad längs Biskopsgatan i sällskap med ärkebiskop emeritus **Jukka Paarma**. De modiga – och uthålliga – fick köpa en biljett för en tur upp till domkyrkans torn, vanligtvis stängd för allmänheten.

– Också det var att göra något för missionen, att betala en tia för en promenad med biskop Paarma som guide, påpekar Rantala.

Låt det bli en vana

För Jaana Rantala är Åbo församlingarnas traditionella morots- och skörde- marknad också en lektion

i tacksamhet.

– Tänk – vi har fått en fin skörd, och den kan vi sälja och njuta av. Etiopien lider just nu av svår torka.

Hon skulle önska att alla tog sig tid och gjorde sig besväret att göra något smått för människor som har det mycket sämre ställt än vi.

– Vi borde lära våra barn att bära globalt ansvar redan då de är små. Själv har jag märkt att jag blir glad av att hjälpa andra.

För dem som förlorat allt

År 2016 samlar Utjämningskampanjen medel för att hjälpa dem som saknar odlingsmark. Kampanjen pågår hela året och kulminerar runt höstdagjämningen 22.9. En del församlingar – liksom de i Åbo – ordnar egna insamlingsjippon, men för övrigt är det Finska Missionssällskapet som står för insamlingsarbetet.

På kampanjens webbsida kan man donera pengar för specifika ändamål, till exempel fem euro för ett träd eller en femtiolapp för en

vattenpump.

Medlen från Utjämningskampanjen går bland annat till en kvinnoorganisation i Colombia som hjälper människor som flytt undan konflikter i sina hemtrakter att få jobb och börja ett nytt liv. Majoriteten av de interna flyktingarna är bönder, vars utkomst är helt beroende av tillgång till mark.

Några evenemang för den som är intresserad av Utjämningskampanjen eller av mission: 24.9.2016: Hoppets torg kl. 10–14, Gamla kyrkoparken, Helsingfors. Marknadsförsäljning och program för hela familjen.

29.9.2016: Global aktion – ett nätverk för unga vuxna som vill förändra världen. Kl. 18 i Wredesalen, Observatoriegatan 18.

23.10.2016: Taizémässa i Missionskyrkan, Observatoriegatan 18. Servering kl. 17.30, mässan inleds kl. 18.

6.12.2016: Självständighetsbasar kl. 9.30–15, Finska Missionssällskapet, Observatoriegatan 18.

8.12.2016: De vackraste julsångerna kl. 18, Missionskyrkan.

VÅGA FRÅGA

Normalt med ångest?

MARIA SUND-GREN-LILLQVIST är kognitiv psykoterapeut och svarar på läsarfrågor om familj och relationer.

Jag känner många unga som kämpar med ångest. Är det normalt att ha ångest i tonåren och som ung vuxen? Jag har hört att ångest kan tömma hjärnans serotoninförråd och leda till att man behöver depressionsmedicin, stämmer det?

DET är rätt vanligt att ha ångest i tonåren och även som vuxen. Alla människor känner av ångest men kallar det kanske för oro, nervositet och rastlöshet. Ångest är inte farligt, men det är obehagligt. Kroppen reagerar som om det vore fara å färde, med ökad andning och ökad puls, vi kan svettas, bli dariga och yra. Det är kroppens reaktion på att vi andas för ytligt och för mycket.

Det gäller att börja andas lugnt och djupt igen. När vi återfår kontrollen över andningen så återgår kroppen snart till normalläge. Har du anlag för att få ångest och ångestattacker kan du påminna dig om att andas lugnt och djupt, ända ner i magen.

Annat som ger oss ångest är våra tankar. Naturligtvis behöver vårt alarmsystem gå igång om vi möter en björn i skogen. Men mångas alarmsystem har blivit för lättväckta. Vi reagerar som om vi stod inför en fara, trots att det bara är våra tankar som sätter igång kroppen.

DEN BÄSTA MEDICINEN mot ångest är att arbeta med sina tankar och att lyssna på avslappningsövningar, för att inse skillnaden mellan avslappning och spändhet i kroppen. Om ångesten börjar påverka livet och begränsa vårt sociala umgänge, då kan det vara på sin plats med medicin som SSRI-preparat.

Man har pratat mycket om att det handlar om serotoninbrist, men forskarna menar att det inte är hela sanningen. Endast en tredjedel verkar bli friska med hjälp av SSRI-preparat. En tredjedel blir bättre, men för den sista tredjedelen av ångestdrabbade verkar SSRI inte ha någon effekt alls.

Lugnande mediciner skrivs också ut mot ångest, men de är väldigt beroendeframkallande och kan betraktas som ett plåster, en tillfällig lindring, men ingen hjälp i det långa loppet.

Betablockerare kan skrivas ut mot ångest, de kan tas vid behov och skapar inget beroende. De sänker pulsen och gör att situationen kan kännas mer hanterbar.

MIN REKOMMENDATION är att först gå i samtalsterapi för att bearbeta ångesttankarna och för att få verktyg att hantera ångesten. Om ett halvt år samtalsterapi inte medför någon ändring i tillståndet behöver man uppsöka en psykiater som kan skriva ut de rätta medicinerna. Sedan borde man fortsätta med både terapi och mediciner.

Lästips: Befriad från ångest av Lucinda Bassett.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

JAG FÖRLORADE mina föräldrar i en av de värsta sammandrabbningarna i den colombianska konflikten. Alla flydde. När vi återvände omringade regeringens armé vår by. Belägringen pågick i månader, berättar Rosa. FOTO: MEERI KOUTANIEMI

PÅ TVÄREN MALIN AHO

Optimisten i mig

Jag är tidsoptimist. Det kommer fram speciellt om morgnarna när jag ligger och drar mig lite för länge för att hinna med allt jag måste göra.

Förutom

tidsoptimismen är jag också ”projektoptimist”. Jag tänker oftast att saker går snabbare och mycket lättare att göra än vad de i verkligheten gör. Det här leder till att vissa projekt inte alltid blir klara, som till exempel vedköringen som bara blev ved och ingen korg.

Nu har jag märkt att jag också är en konditions-optimist. Jag har då och då deltagit i hemkommunens gymnastikkurser, men de har aldrig känts ansträngande nog. Därför bestämde jag mig den här hösten för att anmäla mig till den mest ansträngande av

dem. Den var för ”sådana som vill upprätthålla sin redan goda kondition”. Jag hör inte till den kategorin, men tänkte glatt att kursen säkert inte är alltför ansträngande ändå.

När jag begav mig hemåt på skakiga ben efter den första gången mäs-

te jag inse att jag hade haft fel. Också kommunens kurser kan vara ansträngande. Den femte dagen började muskelvärken äntligen avta, före det kändes bland annat trappor och utförsbackar som oforcerbara hinder.

Träningsvärken gav med

sig lämpligt till följande veckas pass, men jag var glad att instruktören inte körde med lika många benmuskelövningar den gången.

Finns det möjligen fler sidor av optimismen att upptäcka?

FESTIVAL. När gospelkörerna samlas till körfestival i Tyskland räcker vanliga idrottsarenor inte längre till. Det växande intresset för afroamerikansk andlig musik har också blivit en ny inkörsport till församlingen.

Gospel svänger bra på tyska

TEXT OCH FOTO: KAJ AALTO

Gospelmusiken, med rötter i de afroamerikanska kyrkorna i USA, har hittat sin väg till Tyskland, där gospelkörer växt fram som svampar ur jorden. Dessutom lever gospelkörerna sitt eget liv utanför kyrkorna. Det manifesterades på gospelfestivalen *Gospelkirchentag*, som samlade över 4 500 sångare för att lära sig nya sånger och sjunga tillsammans.

Redan innan festivalen utlovade arrangörerna "gåshudsfaktor" på 100 procent. Och att sjunga tillsammans i en jättekör under ledning av entusiastiska körledare och sångare från hela Tyskland, och tillsammans med körer från ett tiotal andra länder, är verkligen en upplevelse av stora mått. Sångarna har fått noterna på förhand och efter en gemensam stämövning smälter de fyra olika stämmorna ihop till ett mäktigt brus.

Gospelkörfestivalen ordnas vartannat år och den här gången var det Braunschweig nära Hannover som stod för arrangemanget.

Det skulle egentligen ha kommit

fler korister än de 4 500 som samlades förra veckan, men stadens sport-hall Volkswagen Halle kunde inte ta in fler människor, och det fanns inte heller mer hotellkapacitet i staden. Nästa gång samlas man i Karlsruhe 2018.

Sångarglädje och entusiasm

Gospelkirchentag invigdes på fredags-eftermiddagen på stadens stora torg Schlossplatz. På scenen stod den lokala gospelkören Braunschweig Gospelchor, a cappella-gruppen Undivided från USA, Praise Unit från Sverige, Soul Teens från Langenfeld och ungdomskören Chor der Nationen, som är en lokal satsning på barn och ungdomar.

Det är ett brett spektrum av musikaliskt kunnande från barn och amatörsångare till proffsmusiker med internationell karriär, men en sak är gemensam: entusiasmen.

Tusentals människor lyssnar på torget i den varma septembermorgon och klappar takten. Senare övergår dagen i "gospelnight" i stadens 25 kyrkor med 90 medverkande körer.

UNGDOMSKÖREN CHOR der Nationen var en lokal satsning på barn och ungdomar.

Bland publiken finns en trio från Norderney i norra Tyskland, mor och dotter **Marianne Hougaard Beyer** och **Anika** samt **Tabea Hensel**. De sjunger i en kör som heter Starfish Singers som har 60 medlemmar. De har kommit till Braunschweig för att delta i festivalen och njuta av musiken.

– Jag sjunger i en gospelkör för att det är spännande och det gör mig glad, säger Marianne Hougaard Beyer, som är i femtioårsaldern.

– Ungdomarna går inte i kyrkan för att de tycker det är tråkigt. Men gospel är inte tråkigt, säger Anika Hougaard Beyer, som är kring tjugo.

– Gospel är roligt, man får skratta och dansa. Och vi har mycket roligt i vår kör. Det är ett modernt sätt att uttrycka sin tro, instämmer Tabea Hensel.

Gospel via Skandinavien

En av de tyska körledarna är **Miriam Schäfer**, som också är låtskrivare och sångare. Hon började leda en ungdomskör som sextonåring och har sedan dess hunnit med många körer.

– I Tyskland har vi ingen lång tradition mer gospelkörer. De första impulserna kom kanske för 25 år se-

JOAKIM ARENIUS säger att Skandinavien har varit en bro för den amerikanska gospeln till Tyskland.

PRAISE UNIT fans tar en selfie med sina idoler i bakgrunden.

MIRIAM SCHÄFER är låtskrivare och körledare. Hon lärde den samlade festivalkören två nya gospelsånger på tyska under den stora körfestivalen nära Hannover. "Singen macht glücklich" (Att sjunga gör en lycklig) var festivalens motto.

dan från Skandinavien. Den gospelmusik som vi sjunger ligger närmare den skandinaviska stilen än det amerikanska sättet att sjunga, förklarar Miriam Schäfer.

– Vi är så glada att vi får sjunga mer och mer gospel – och det sjungs inte bara i kyrkorna.

Det är gospelkörerna Joybells från Sverige och Oslo Gospel Choir från Norge som varit förebilder och inspiratörer i Tyskland. Både ledaren för Oslokören **Tore W. Aas** och förra ledaren för Joybells **Joakim Arenius** är ofta i Tyskland och håller olika former av verkstäder och lär körerna nya sånger. Så var det också i år.

Gospelkören blir församling

Schäfer jobbar med den kyrkliga stiftelsen Creative Kirche, som stöttar kyrkorna med större arrangemang för att skapa plats för populär kristen musik. Enskilda gospelkörer verkar också helt utanför kyrkan och församlingarna.

– Jag bjuder in människor för att sjunga på "Afterwork gospel". Folk kommer varje vecka för att koppla av efter jobbet, varva ner, sjunga och ta tid för bön, berättar Miriam Schäfer.

Det sättet att jobba på är en del av ett koncept som i England kallas "belong before believe". Att sjunga gospel har blivit något av en folkrörel-

se och man ser det som en port in i församlingen.

Ledaren för Creative Kirche **Matthias Kleiböhmer** säger att det är vanligt att till och med hälften av sångarna i gospelkörerna inte är aktiva i församlingen. För många är kören ett sätt att vara kyrka.

– De här sångarna finner inte vad de söker i sina församlingar. Då blir gospelkören deras gemenskap och församling, säger Matthias Kleiböhmer.

Creative Kirche är tillsammans med lokala lutherska kyrkan ansvariga för Gospelkirchentag. Organisationen har 30 anställda och 80 frivilliga. Under festivalen är det över 200 frivilliga som jobbar med arrangemangen.

Klassiskt eller populärmusik?

Matthias Kleiböhmer brottas med att legitimera gospelkörerna i kyrkan. Många kyrkomusiker klassar körerna som oseriös populärmusik som kanske tillhör frikyrkorna. I Tyskland har den klassiska kyrkomusiken en stark tradition och körerna kan sin Bach och de andra klassiska verken.

"Vi ska inte bara bevara traditionen utan modigt prova nya former och skapa nya traditioner."

Biskop Meyns

– Vi vill inte slänga ut den gamla musiken ur kyrkan, men vi vill också ge plats åt gospelkörerna, säger Matthias Kleiböhmer, som själv är både teolog och körledare.

Creative Kirche har i höst startat en ny utbildning för kyrkomusiker med tyngdpunkt på populärmusik. Evangelische Popakademie ger en utbildning som motsvarar kantorsexamen. Utbildningen backas upp av de lutherska kyrkorna.

Kleiböhmer menar att eftersom kommunikation av evangeliet är deras främsta uppgift så bör populärmusiken också i högre grad användas av församlingarna för att nå ut till fler människor. Dessutom borde populärmusiken och gospelkörerna få större resurser från kyrkan.

Under gospelkörfestivalen fick han stöd av biskopen i Landeskirche Braunschweig, **Christoph Meyns**, som i sitt tal menade att kyrkorna borde vara mer öppna för populärmusiken.

– Vi ska inte bara bevara traditionen utan modigt prova nya former och skapa nya traditioner, sade biskop Meyns.

"De här sångarna finner inte vad de söker i sina församlingar. Då blir gospelkören deras gemenskap och församling."

Matthias Kleiböhmer

PRESENTATION

Köttet på
löpande band

”För djuren är det ett evigt Treblinka.” Så skrev den judiske författaren och Nobelpristagaren i litteratur Isaac Bashevis Singer om hur människan behandlar djuren i den industrialiserade köttproduktionen. Religionsvetaren och författaren Pelle Strindlund har tillsammans med gymnasieläraren och litteraturpedagogen Henrik Wig skrivit en bok som tar fasta på den här tematiken. I *Djurens förintelse – människans nazism mot andra arter* (Karneval förlag) argumenterar de för att människans storskaliga dödande är rent av identiskt med det som skedde i nazisternas dödsfabriker.

Boken är en 650 sidor lång historia (med över 100 sidor fotnoter). Redan i inledningen garderar författarparet sig mot möjliga invändningar och svarar på frågan om man verkligen kan jämföra djurförtryck med nazism. Det existerar ingen avsikt att fullkomligt utradera djuren från jordens yta, motiven är av en helt annan kaliber och att jämföra djuren med nazismens offer kan upplevas kränkande av de senare. Ändå håller Strindlund och Wig fast vid att det finns skäl att tala om förintelsen på våra tallrikar och redogör för dessa skäl i femtio kapitel.

”De är avsedda för oss, de ska vara till nytta för oss, de är en resurs för oss.” De ideologiska hörnstenarna i härskarmentaliteten är den samma när det gäller djur som den var när det gällde judar, menar författarna, men slaktverksamheten är betydligt mer omfattande.

Även för den som inte skriver under alla de teser som argumenteras för är boken nyttig läsning.

CHRISTA MICKELSSON

Den de väntat på i tusen och tusen år

TEATER. Aldrig tidigare, inte under 56 år, har det satts upp en pjäs av Astrid Lindgren på Unga teatern. Med teaterns nya konstnärliga ledare Paul Olin vid rodret har Mio min Mio premiär i dag.

– Det är ett slags programförklaring, säger Olin.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Hur är det ens möjligt? Den frågan ställde sig regissören och dramaturgen Paul Olin när det gick upp för honom att det aldrig spelats en pjäs av Astrid Lindgren på Unga Teaterns scen.

– Hon är ju trots allt den som haft kanske allra störst betydelse för barnkulturen i Norden, säger Paul Olin.

Han tillträdde som konstnärlig ledare för Unga Teatern i Esbo vid årsskiftet och *Mio min Mio*, som har premiär i dag, är hans första ”egna” produktion.

– Under alla de år jag gjort barn- och ungdomsteater, på nästan alla finlandssvenska scener, har Mio funnits i bakhuvudet på mig.

Sagan är en klassisk, arketypisk berättelse om kampen mellan det onda och det goda, en berättelse som går igen i populärkulturen.

– I kärnan av berättelsen finns en ung människa som måste hitta mod för att kunna lösa en så gott som omöjlig uppgift.

Vill man ta till stora ord kan man kalla Mio för en messiasgestalt, menar Olin.

– Där finns fadern som sänder iväg honom för att rädda världen, och Mios kamp med sig själv under vägen. Uppdraget är också predestinerat – människorna har väntat på honom i tusen och tusen år.

Den ödesmättade sagan har på Unga Teaterns scen placerats i en icke tidsbestämd modernitet. Grundstenen i scenografin är över hundra bildäck.

– I scenografin finns dystopiska drag. Vi har tagit fasta på att riddar Kato förstört naturen. Det här är ingen klassisk näpen barnsaga, och det vore nog en omöjlig tolkning. Iscensättningen gör

att vi närmar oss kärnan av berättelsen, som ju ändå är ganska tuff.

Olin har tagit sig vissa konstnärliga friheter, i synnerhet när det gäller slutet.

– Jag vill inte säga för mycket men kan avslöja att ett pacifistiskt budskap finns med på slutet. Någonstans kändes det fel att 2016, inför en barnpublik, tillämpa principen öga för öga, tand för tand.

Essensen i Paul Olins tolkning är tron på att det goda trots allt kan övervinna det onda, oberoende hur världen ser ut.

– Vi ser gång på gång att ondska inte kan bemötas med ondska, att spiralen inte bryts om man inte kommer in med godhet. För mig skulle det kännas omöjligt och oöverkomligt att påstå motsatsen.

Jag uppfattar att Astrid Lindgrens originaltext har ett väldigt ljus slut, tycker inte du det?

– Jo, men det är mycket Mio får gå igenom för att nå dit, mycket ondska och ångest ska mötas. Det fina med Astrid Lindgren är att hon ändå skrev in hoppfullhet i texten. Hon vänder sig till läsaren och säger: Var inte oroliga. Människorna i Stockholm fick aldrig veta vad som hände med Mio, men läsaren får veta att han har det så bra som någon kan ha det med sin fader konungen.

Hur ser du på dualismen i berättelsen, att de goda är så goda och de onda så onda?

– Riddar Kato är endimensionell, ända tills det ögonblick då han blir avväpnad. Då ser vi att det finns något svagt och mänskligt också i honom. En slags motbild till Kato är Mios fader konung-

MALIN OLKKOLA spelar Bosse/Mio på Unga teaterns scen. FOTO: TANI SIMBERG

– **DET FINNS** mer populära berättelser av Astrid Lindgren än Mio min Mio, men Mio står mig särskilt nära, säger regissören Paul Olin. FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Helkväll med Claes

BOOK

Stilla dagar i Mejlans

Författare: Claes Andersson
Förlag: Förlaget M 2016

Att läsa Claes Andersson är som att äta middag i intressant sällskap. Man småpratar först all dagligt (arbetsrummet i Mejlans behöver nya stolar),

glider sedan in på hälsan och vilka krämpor man drabbats av på sistone (värk, prostatabesvär) och tar en runda via världspolitik (Putinism, en känsla av illamående och förstopning när man tänker på presidenten).

Medan kvällen lider kryddas samtalet av rövarhistorier, ungdomsbravader på vespa genom Europa, pinsamt våldetaljerade kontaktannon-

ser och originella bekantskaper bland mentalsjukhusets fastighetspersonal. Ungefär vid efterrätten kommer vi in på temat religion – är det helt enkelt så att alla sena middagssällskap förr eller senare börjar prata om döden?

Det visar sig att min bordskavaljer till och med har varit död, eller väldigt nära döden en gång, en inte helt oangenäm upplevelse tydligen. Betydligt värre är hans beskrivningar av sjukhusens underjordiska vänt-

rum med utmärglade kroppar och smutsigt sken.

Middagssamtalet flyter lätt i Claes sällskap – eller borde man säga i Ottos sällskap? Det är lätt förvirrande med en huvudperson som delar så många karaktärsdrag med sin upphovsman. I bästa Knausgård-anda invaggas läsaren i en känsla av att ha träffat författaren själv och nu känner till hans innersta tankar och problem, så där som man gör när man ätit en lång middag tillsammans

med en gammal vän och förbättrat världen en smula.

Och när världen till på köpet ser ut som den gör i dag (deprimerande på de flesta fronter) är det en konst i sig att verkligen lyckas förbättra den en aning. Det är något som Claes Andersson verkar ha full koll på. Är det många sena middagar eller helt enkelt en nyfiken inställning till livet? *Stilla dagar i Mejlans* är som ett gott samtal, den ger ger världen några nyanser till.

NINA ÖSTERHOLM

en. Han är genomgod, men det finns glimtar av svaghet och tillkortakommanden också hos honom. Jag tänker på det ögonblick när han inser att Mio kommer att lämna honom för att ta sin uppgift.

Pjäsen rekommenderas för 7-åringar och uppåt.

– Den kan kännas skrämmande för barn under den åldern. Det finns mycket mörker och en del barn är väldigt känsliga för sånt. Jag vill inte bara stryka medhårs, men inte heller inge barn

ångest över att det inte skulle finnas hopp här i världen. Vi måste kunna berätta alla berättelser för barn, men när vi gör det så måste det också finnas ett löfte om ljus på slutet.

Unga Teatern har turen att under den här säsongen ha en anställd publikarbetare.

– Vår publikarbetare kommer att jobba med de här frågorna och ta fram material som skolor och pedagoger kan använda sig av. Materialet skickas till skolorna i förväg och och kan bearbetas i skolklasserna före och efter att barnen sett pjäsen.

Leva i situationen, inte spela

Rollen som Mio gestaltas av skådespelaren **Malin Olkkola**. Utmaningarna har varit många, men mest är hon glad och lycklig över att få spela Mio.

– Mio, eller Bosse som han först heter, är ju så väldigt liten, bara nio år. När han kommer till landet i fjärran vet al-

la utom han själv att han är den utvalda, det får han bit för bit luska ut själv. Vad är landet utanför? Vem är riddar Kato? Vad har hänt med alla barn? Jag försöker att inte spela så mycket, utan bara gå in i situationen.

En av hennes favoritscener är när Mio kommit till landet i fjärran och träffar sin fader konungen för första gången.

– **Frank Skog**, som spelar fadern, kommer in i en svepande färgstark dräkt och Mio får träffa sin riktiga pappa. Det är en otroligt vacker scen.

MIO MIN MIO

• **Spelas** på Unga Teatern i Esbo september–november 2016 och mars–april 2017.

• **Från och** med oktober spelas pjäsen parallellt på finska.

• **Uppsättningen baserar** sig på Kristina Lugns dramatisering.

klokt om något vi alla kämpar med varje dag. Höstens ämne är hår. Hon börjar med ett avsnitt om sin egen, personliga hårkamp, sedan följer ett långt avsnitt om andras hår, om kampen mot det krulliga håret, om det långa hårets hegemoni, om platt hår och peruker och om hår som gömmts under huvuddukar.

Det kapitel som känns allra mest levande och intressant handlar om Antas kamp med det egna hå-

ret. Det gör det givetvis för att läsaren känner igen sin egen kamp i hennes: den ändlösa raden av flaskor och spray som man tror att äntligen ska vara den mirakulösa lösningen på alla ens hårbekymmer.

Det svåra med ett bokprojekt om hår är att det, trots att det känns smalt, egentligen är helt enormt. Läsningen resulterar i en kaskad av egna associationer: "Skriv om Twiggy! Jag vill ha något om grått hår,

De andra, delar av mitt liv

TEATER

Den gyllene draken

Manus: Roland Schimmelpfennig

Regi: Erik Söderblom
I rollerna: Wilhelm Grotenfelt, Paul Holländer, Willehard Korander, Marika Parkkomäki och Terhi Suorlahti-Gerardin. Spelas på Siriusteatern till och med den 15 oktober.

Centrum och hjärta i *Den gyllene draken* är ett trångt restaurangkök på en Thai-Kina-Vietnam-restaurang. De som arbetar i köket ska vara effektiva men helst inte höras eller synas, vilket blir problematiskt när den yngsta får våldsamt tandvärk och skriker av smärta. I samma hus bor pjäsens övriga personer. Trötta flygvärdinnor, grälände par, den äldre mannen som sett livet rinna ifrån honom, mannen som ser till att samla på hög inför vintern och den unga kvinnan som är till salu. Deras liv går in i varandra och knyter ihop huset, ofta utan att de själva är medvetna om det. Ännu mera knyts personerna ihop av att samma fem skådespelare spelar tre gånger fler roller. Så när en av pjäsens flygvärdinnor i slutet undrar hur det skulle vara att leva någon annans liv blir frågan en sorts kommentar till hela pjäsen. Alla lever de varandras liv, spelar varandras roller, blir pusselbitar i varandras berättelser. Allt hör samman och alla dessa andra människor, de är ju egentligen en del av mitt liv.

Den gyllene draken är en pjäs som handlar om globalisering och om att sitta fast i en situation som är allt annat än idealisk. Alla sitter de fast, alla fattar de, eller har fattat, fel beslut. Flera av

pjäsens karaktärer ser på sin situation som en förmildrande omständighet som ger dem rätt att genomföra handlingar som skadar andra. *Den gyllene draken* är en mörk samtidskildring som på ett nästan oerhört sätt efterlämnar en snudd på varm känsla, långt ifrån den uppgivenhet som hade kunnat vara resultatet. Kanske beror det på gemenskapen som trots allt formas mellan en del av personerna, kanske är det den stillsamma humorn som glimtar fram.

Ett första intryck av *Den gyllene draken* som följer mig länge efteråt är att skådespelarna är som professionella barn som leker. All teaterkonst handlar ju om att upprätta ett kontrakt och ett förtroende mellan publik och aktörer: Vi vet att det inte är på riktigt, men vi går med på att låtsas. På Sirius scen blir låtsasleken tydlig. Till synes har man inte ens ansträngt sig. Skådespelarna byter kläder och roller praktiskt taget mitt framför ögonen på publiken, pauserna i dialogerna är inte frånvaro av ord utan ett uttalat "paus." Mannen som sägs bära randig skjorta spelas av en kvinna i vit skjorta med randig slips – men jag köper det. Jag köper det för att skådespelarna rör iland rollbytena, för att de spelar sina roller så att jag tror dem. Dessa människor som de spelar blir till och är obehagligt mycket som du och jag. Och det är kanske just på de små intima scenerna som den här typen av experimentell teaterkonst verkligen fungerar. När det känns som om jag själv nästan sitter på scenen och ingår som statist i pjäsen, i leken och i berättelsen.

ERIKA RÖNNGÅRD

PÅ SIRIUS scen får männen spela kvinnoroller, kvinnorna mansroller. FOTO: TANI SIMBERG

"Hon vänder sig till läsaren och säger: Var inte oroliga."

Hår vi fått, hår vi skaffat

BOOK

Hår. Fint, fult, fräckt och fusk

Författare: Maria Antas
Förlag: Förlaget M 2016

Liksom i sin förra bok, som handlade om städning, skriver **Maria Antas** underhållande, elegant och

gar du ditt eget?

Oviljan att ta ställning gör texten bitvis vag och försiktig, men jag förstår varför Antas valt den vägen. Hår är svårt, det kommer oss så nära, vår frisyr är ett sätt att uttrycka vår personlighet, men samtidigt kan den bli något som kväver oss, snärjer in oss i en ond cirkel av hopp, förtvivlan och dyra frisörbesök.

Vad är du redo att betala för ditt hår? Varför?

SOFIA TORVALDS

Bakom kulisserna i Borgå stift

RECENSION

Anden och ämbetet. Minnesbilder och dokumentation rörande väckelse och kyrka 1960–2015.

Författare: Erik Vikström
Utgivning: Kyrkohistoriska arkivet vid Åbo Akademi, Meddelanden 48, Åbo 2016.

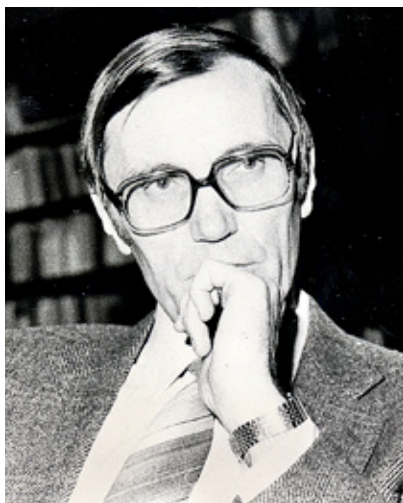
Biskop emeritus **Erik Vikström** delar i den nya boken *Anden och ämbetet* med sig av sina minnesbilder av väckelse och kyrka under åren 1960–2015. Det är en diger volym på 328 sidor som tar läsaren med på en spännande och ställvis turbulent resa genom det senaste halvseklets brytningstider.

Greppet är självbiografiskt med en hel del material av direkt memoarkaraktär. Samtidigt går det ett kyrkohistoriskt stråk genom framställningen när emeritusbiskopen beskriver sin egen utveckling och sina vägval i relation till samtida skeenden i kyrka och samfund.

Titeln på boken – Anden och ämbetet – är också det begreppspar som binder samman framställningen, och det är mot detta Vikström lutar sig i sin beskrivning av sin egen utveckling och analys av olika skeenden i det svenska stiftet.

Det är en intressant resa som författaren tar läsaren med på. Öppenhjärtigt, men ibland också självkritiskt, guidar han läsaren genom det turbulenta 1960-talet då han som en radikal väckelsens man arbetade för Luthersk inremission och var en av den femte väckelsens banerförare i Svenskfinland.

Från 1960-talets starka betoning av väckelsen och anden går färden under 1970-talet mot ett förkyrkligan-

ERIK VIKSTRÖM (1941) prästviges för Borgå stift 1967. Som biskop verkade han 1983–2006. FOTO: KP-ARKIV

de genom församlingstjänst och missionsuppdrag. Väckelsen finns fortfarande med som en röd tråd i Vikströms gärning, men den stadgas nu upp av en tilltagande ämbetsmedvetenhet och kyrklighet. Den senare aspekten utmejslas sedan allt tydligare under biskopstiden 1983–2006.

Personligen har jag nästan sträckläst den inte alltför lätt tuggade texten. Eftersom framställningen i vissa delar bygger på emeritusbiskopens personliga brevmaterial och dagboksanteckningar tas läsaren med bakom kulisserna. Det här ger nya infallsvinklar på de stormiga åren under 1960-talet då Luthersk inremission bildades, Förbundet Kyrkans Ungdom upphörde att vara stifts ungdomsförbund och det kristna studentarbetet splittrades i och med Studentmissionens uppkomst. Erik Vikström var då inte bara med, han var en del av detta.

Erik Vikström tar även med läsa-

ren bakom kulisserna då han beskriver sin ett kvartsekel långa tid som herde för det svenska stiftet. Hans biskopstid var utmanande och han fick personligen alltför många gånger oförtjänt negativ publicitet. Det är ändå inte en bitter emeritusbiskop som skriver av sig och försöker ställa tillrätta. Framställningen präglas tvärtemot av självreflektion och distans till det skedd, samtidigt som han genom sina dagboksanteckningar från biskopsåren låter läsaren ana hur han tänkte och vilka bevekelsegrunder han hade för sina avgöranden. Det är lätt att hålla med honom då han i boken beskriver biskopens ämbete som ensamhetens ämbete.

Anden och ämbetet är en viktig och högtintressant dokumentation av viktiga skeden i vår kyrkas historia. En del kommer säkert att kritisera boken för att den i viss mån saknar fokus då författaren bitvis väver samman kyr-

”Hans biskopstid var utmanande och han fick personligen alltför många gånger oförtjänt negativ publicitet.”

Sixten Ekstrand

kohistoria, memoarer och predikan i en och samma väv. I en del passager blir också boken lite onödigt detaljerad och mångordig, varför en tydligare gruppering och strukturering av materialet inte hade skadat.

Men trots dessa formella anmärkningar är *Anden och ämbetet* en utomordentlig orientering i vår finlandssvenska kyrkliga historia under det senaste halvseket. Den ger en inblick i det komplicerade samspelet mellan anden och ämbetet, mellan väckelse och kyrka. Den ger också nya perspektiv på skeendet i Borgå stift med samarbetsvärigheter, olika teologiska grupperingar och kyrkliga traditioner samt teologiska åsiktsbrytningar som förorsakat svallvågor i den finlandssvenska kyrkliga ankdammen.

■ SIXTEN EKSTRAND

KRYSSSET SEPTEMBER

	VAR FEM AV BRUDTÄRNORNA Matt 25:2	MJÖLK-SÖCKER	"HAN RESTE GENOM..." Ap 9 15:41	LÄNG YNGLING BUSKE	TJAT	TJOCK	Ö I ESTLAND	BMA 2016
	SKÄR SPARA		POJK-NAMN VAR GOD			LÄG-VÄTEN GRUS		VARDAGS-BYXOR
	FÄGEL POJKSKONA HA STÅL VISK					HAKLAPP PÅ HÖNA BIL-MÄRKE	NAT-RIUM	
			STASS HA FÖR AVSIKT		AKTIE "VAR KÄRA BRÖDER..." 2 Pet 3:15			
BEKRÄFTELSE	↓	UNDER-BAR	VARA ERÖVVA	KAN HÖRA IHOP MED SAKTA	ER-FAREN	FÄGEL TROJA		DOV
								FATTIG RÄKNE-LÄRA
								AKTIE-BOLAG NEDER-LÄNDERNA
								PAR EIT AKTU-ELLT ORD
KAN LA BETYDA								SVÄRDS-FÄSTE
ALDER- DOMLIG TYF AV ÖVRA LÄGGNING				ANSIKTS- SKYDD				STRONTIUM HÄN
				RYKT-BAR	SERUM ÄR NY- BÄRJARE			↓
								UPP-KOMLING
GALLIUM			FRANKSK ÄRKE-BISKOP		INGA MÄNSSON	OLYCKANS GUDINNA ÄKTA		↓
			ALFA I OJ SON Mark 2:14 DUSSTIN- ORD		TALONG I KORTSPEL	SÄGER KATT		STÄM- NING
				HARANG		ALBERTS ÄMNE OMODERN		"NI ÄR JORD- DENS..." Mat 4:5:13
				HOLMEN ANNA ERIKSSON	STEK LISA KARLSSON			GUN ISAKSSON
								POJK- NAMN
MELLAN- GIFT	DY			ÄR VÄL INTE URBAN?				FLITIG
								LÄNGD- MÄTT
VÄTEN- LEDNING						RODD- BÅT		"SY MÖR ÄR EN GUDS ..." Om 16:17
								LITET SAMHÄLLE

Konstruerat av BRITT-MARI ANDTOLK

AUGUSTIKRYSSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten. Vi gratulerar: **Birgitta Eklund**, Jakobstad, **Christina Åkerholm**, Jakobstad och **Gudrun Forsberg**, Borgå.

VINN
BÖCKER!

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 11 oktober 2016 till: Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet "Septembekryssset". De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset är enligt Bibel 2000. Lycka till!

Namn & adress:

.....
.....
.....

	JUDISK SVADES- PÅST Ap 9:11	STAD Ap 18:2	REKLAM	SLOTT	L	"TIPPO- VELS" PÅROR 2 Tim 1:15	AVGIFT	P	SPECIAL- BYGG FÄRRETT	E	FÄBUD	BMA 2016
	→	K	E	P	P	O	→	G	Ä	R	D	KOMMAN I FRANK- RIKE
	JOSEFS SON 1 Joh 4:10	E	F	R	A	I	M	FRANSK KOD TÄLLNING	L	O	I	R
	R	U	E	L	S	L	S	EVANGELIUM	M	A	R	K
	FRANSK GATA EFTER BRAND	A	S	K	A	L	O	OMGÖR AV 1900 TILL TIDIGARE BYGG	L	O	G	O
	UT- TRÄDE	S	O	R	T	I	ARVE- JORD	I ADLES- NAMN DUSKE	A	F	K	A
BE- KÄRSTA	↓	EIVERTS BESÄTT- NING	F	DIL- MÄRKE	EN HÖR NILLER INSÄKT	T	ANFALL	V	HUR SA?	AR BÅD DÄR EIT ORD	S	S
		A	F	F	I	R	M	E	R	A	R	O
		RÖ	N	HJUVUD STAD I NIGER	D	LÄRSK DIKT	O	D	E	PAUS	R	A
BORUFF ABNÄR		I	R	A	Y	L	A	S	U	N	D	N
		ON	A	T	U	R	L	I	G	T	I	A
		N	N	LATER- POSITIV	J	A	D	Y	R	K	A	O
		U	S	C	H	J	A	S	O	R	Ä	M
		I	J	E	P	P	O	O	E	N	S	E
DEL AV KRANS		N	I	C	K	A	S	T	R	Y	K	FÄGEL SKÄR
		Ö	R	E	O	R	A	K	A	D	A	R
		O	S	T	R	O	G	E	N	E	E	DUGGIL
		Ö	V	E	R	T	R	A	M	P	T	R
		E	N	N	E	R	E	D	A	N		

Årets stora Julkonsert 2016

MEDVERKANDE SOLISTER:
THOMAS LUNDIN ★ **HELÉNE NYBERG** ★
ERIK-ANDRÉ HVIDSTEN ★ **ÅSA JINDER** ★
TOM KÄLDSTRÖM ★ **KRISTA KAIRANEVA** ★

I THOMAS ENRÖTHS ÖRKESTER MEDVERKAR:
THOMAS ENRÖTH ★ **CHRISTOFFER KAUSTELL** ★
PER-ERIK KRÖOKS ★ **TOM KÄLDSTRÖM** ★ **KRISTA KAIRANEVA**

Turné plan. Köp din biljett i tid!

Fr	18.11	Borgå Grand	kl 19.00
Lö	19.11	Borgå Grand	kl 19.00
Sö	20.11	Liljendal Uf Lokalen	kl 19.00
Må	21.11	Kyrkslätt Kyrkan	kl 19.00
Ti	22.11	Sibbo Topeliusalen	kl 19.00
On	23.11	Pargas PIUG	kl 19.00
To	24.11	Kimito Villa Lande	kl 19.00
Fr	25.11	Ekenäs Kyrkan	kl 19.00
Lö	26.11	Hangö Stadshuset	kl 19.00
Sö	27.11	Mariehamn Alandica K&K	kl 19.00
Må	28.11	Ingå Täcker Uf	kl 19.00
Ti	29.11	Lojo Åsvalla	kl 19.00
On	30.11	Helsingfors Balders sal	kl 19.00
To	1.12	Molpe Paviljongen	kl 19.00
Fr	2.12	Pörtom Kyrkan	kl 19.00
Lö	3.12	Kronoby Kyrkan	kl 19.00
Sö	4.12	Jakobstad Schaumans	kl 15.00 och kl 19.00
Må	5.12	Bennäs Anderssensalen	kl 19.00
Ti	6.12	Öja Byacentrum	kl 15.00
On	7.12	Nykarleby Stjärnhallen	kl 19.00
To	8.12	Vörå Norrvala Folkhälsan	19.00
Fr	9.12	Smedsby Kulturhuset	kl 19.00
Lö	10.12	Terjärv Skolan	kl 19.00
Sö	11.12	Närpes Huset mitt i stan	kl 19.00

Indigo Musik Ab presenterar Lasse Stefanz sångaren

★★ Olle Jönsson ★★ samt Tv profilen Thomas Deutgen

Borgå Grand Sö. 25/9 Kl: 19.00

Förköp: Luckan Grand, NetTicket

Ekenäs Karelia Må. 26/9 Kl: 19.00

Förköp: Karelia, NetTicket

Villa Lande Ti. 27/9 Kl: 19.00

Förköp: Villa Lande, NetTicket

Vasa Ritz On. 28/9 Kl: 19.00

Förköp: Studioticket

Schaumansalen To. 29/9 Kl: 19.00

Förköp: Schaumansalen, J.stads bokhandel

Förköp: 30,- + exp. avg. Dörren 35,- Köp din biljett i tid !!

I år med artister från Sverige Norge och Finland. Åsa Jinder riksspelemannen som jobbar över hela Norden med sin nyckelharpa och numera också sjunger. Den norska sångaren Erik-André Hvidsten som sjungit sig in i den Finladssvenska folksjälen. Thomas Lundin som i höst är akutell med ny höstskiva. Helene Nyberg som jobbar med sin nya cd och som under julkonserten kommer att sjunga nya och äldre julsånger. Smäktande saxofonmusik av Tom Källdström från Tommys med allt under ledning av Thomas Enroth.

Köp din biljett nu i tid! 25€+ exp. avgitt (Vid dörren 30€)

Förköp: Studioticket, NetTicket, Luckorna, Alandica, samt lokala biljetthandlare 25,- +exp. avgift. Vid dörren 30,-

För nöjes skull - Lindell Travel

Höstlovet Stockholm
 Stockholm med hotell. Shopping eller krydda med Fantomen på Operan på Cirkus. **Resa 19-21.10**

Några platser kvar till självständigheten **3-6.12**
 Fantomen på Operan även då.

Oscarsrevyn Stockholm
 Med Robert Gustafsson, Sanna Nielsen, Dan Ekborg m.fl.
Resa 25-27.11

Info och bokning:
 0443 13 14 15
 www.lindelltravel.fi

GL LINDELL TRAVEL

Försäljning, service och reservdelar!
Myynti, huolto ja varaosat!

MASKINSERVICE • KONEHUOLTO
MARANDER

Cirkelvägen 15, 65100 Vasa • tel. 318 2950, 0500-364 688
 www.marander.fi • email: marander@maskin.netikka.fi

Peter PAN

PREMIÄR 10.11.2016

EN MEDRYCKANDE FANTASIFYLLD VIRVELVIND FÖR HELA FAMILJEN!

ABO SVENSKA TEATER

WWW.ABOSVENSKATEATER.FI

UR EVANGELIET

”På dessa båda bud vilar hela lagen och profeterna.”

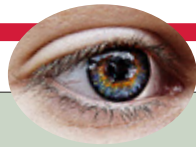
Läs mera i
Matt. 22: 34–40

OM HELGEN

Med kärlek i blicken

Det dubbla kärleksbudet brukar kallas en koncentration av lagen, av budorden. Att älska Gud mer än allt annat och sin nästa som sig själv, det är det viktigaste av allt det som Jesus försöker lära oss.

Mer komplicerat än så behöver vi alltså inte göra det för oss – ändå har kristna genom hela kyrkohistorien debatterat på vilka sätt man gör det bäst. Men redan innan vi älskar Gud, älskar han oss. Och precis som vi ska se på vår nästa med kärlek behöver vi också se på oss själva med kärleksfull blick.

RUNT KNUTEN

”Minnenas knyt-kalas.”

Träffpunkten i Bergö församlingshem fredag kl. 13.

keswick.fi
Allt är möjligt!
Kristuskyrkan, Apollogatan 5
To 29.9 kl. 18
Fr 30.9 kl. 18
Lö 1.10 kl. 17 & kl. 19

INSIDAN

Ansvarig redaktör:
Erika Rönngård,
040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!
Robin Norrback 044 027 0293, robin.norrback@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN TOMAS RAY

ILLUSTRATION: KARSTEIN VOLLE

Det viktigaste

DET SÄGS ibland att det enda som Gud förpliktar judarna att göra är att tända sabbatsljusen. När man sedan ber sabbatsbönen över sabbatsljusen påminns man om hur buden hjälper en att bli bättre som människa. Men det man måste göra, det som krävs, är att tända sabbatsljusen och föra traditionen vidare. På motsvarande sätt kunde man säga att det som Kristus uppmanar sina lärjungar till, i alla tider och på alla platser, är att älska Gud över allting och sin nästa som sig själv. Kyrkofadern Augustinus förenklade den kristna etiken i orden: ”Älska din nästa och gör vad du vill.” Radikalt och lätt att komma ihåg.

I Nya Testamentet verkar frågeställningen sedan vara – Vem är min nästa? Vem är den medmänniska som jag ska älska? På sätt och vis har vi också samma frågeställning i dag. Vem ska vi hjälpa i dagens värld? Räcker det att vi som kyrka bara hjälper de nödställda i vår näromgivning, eller ska vi också älska främlingen, flyktingen som kommer till oss, kanske rentav med en annan religion än den vi själva har? Ska vi verkligen, med de resurser vi har, hjälpa alla? Eller ska vi nöja oss med dem som är närmast? Är inte de ”vår” nästa? Kan inte några annan ta hand om andra som är längre borta än våra egna nödställda här i Finland?

I Gamla Testamentet brukar man beskriva de svagaste i grupperna i samhället med kategorierna: änkor, faderlösa och invandrare. Kanske man modernt kunde översätta dessa grupper med: äldre, ungdomar och flyktingar? Jag tror fortfarande de här tre grupperna är de värnlösa även i vårt samhälle. Äldre som skufas undan och får klara sig hemma på egen hand, ungdomar som har svårt att hitta jobb och sin plats i samhället och flyktingar som både har krigstrauman med sig och ett nytt samhälle att orientera sig i.

Ätminstone inom diakonin borde dessa grupper vara i fokus. Jag tror också att bland dessa hittar vi de medmänniskor som behöver mera stöd än andra. När Jesus för sina lärjungar introducerar det dubbla kärleksbudet uppmanar han sina lärjungar i alla tider att inte bli så fromma att de glömmer sin medmänniska, eller så sekulariserade att de glömmer Gud. Det gäller att hålla sina relationer uppdaterade i både riktningarna, utan att för den skull glömma bort sig själv.

Tomas Ray är stiftssekreterare för mission och internationellt arbete.

#bönetwitter

”Gud, hjälp oss med att kunna älska de människor vi också finner jobbiga.”

Följ Kyrkpressens bönetwitter på sökordet #bönetwitter
Veckans tweet är skrivna av Tomas Ray.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN
5 Mos. 6:4–9

ANDRA LÄSNINGEN
1 Kor. 1:4–9

EVANGELIUM
Matt. 22:34–40

Nittonde söndagen efter pingst. Temat är ”Det dubbla kärleksbudet”.

PSALMFÖRSLAG

417, 419, 467, 471 (N).

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

KLARSPRÅK

Gospel är en kyrklig musikgenre med ursprung i afroamerikansk tradition. Den är nära besläktad med blues och spiritual.

Sången, ofta i stämor och framförd av körer, får stort utrymme och texterna byggs upp genom repetition. Repetitionen av orden hör ihop med gospels ursprung som kyrkomusik i en tid när många av gudstjänstbesökarna inte var läskunniga.

Ordet gospel betyder evangelium och i princip all gospelmusik har ett kristet budskap.

KALENDERN 23–29.9

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND
Pargas församling:
Sö 25.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan, Grönqvist, Wikstedt, Lehtonen. Konfirmandjubileum 50 år efter konfirmationen.

On 28.9 kl. 18: Veckomässa med taizésånger i kyrkan, Heikkilä, Lehtonen. Kyrkokören medverkar. – kl. 19: Församlingafton i församlingshemmet, Torsten Sandell berättar om arbetet i lutherska kyrkan i Turkiet.

Nagu kapellförsamling:
Sö 25.9 kl. 11: Gudstjänst i kyrkan, Granström.

Korpo kapellförsamling:
Sö 25.9 kl. 11: Finskspråkig mässa i Korpo kyrka, Killström.

Houtsjärvi kapellförsamling:
Sö 25.9 kl. 11: Högmässa i kyrkan, Heikkilä, Heikkilä.

Iniö kapellförsamling:
Sö 25.9 kl. 13: Gudstjänst med nattvard i Aftonro, Vuola.

ÅBO
to. 22.9 kl. 18.30 Psalmlätan, Aurelia
sö. 25.9 kl. 12 Högmässa, Domkyrkan
kl. 16 Mässa, St. Karins kyrka
ons. 28.9 kl. 13–15 Café Orchidé, Aurelia
kl. 18 Veckomässa, Aurelia

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND
19 sö e pingst 25.9:
Högmässa kl 12

Vi tackar Berit Paulsson för den tid hon tjänat vår församling. Carl-Micael Dan hälsas också välkommen tillbaka i tjänst. Servering i Catharinagården efter gudstjänsten Ingemar Johansson och Carl-Micael Dan

JOMALA
Fre 23.9 kl. 18: Förbönsgudstjänst i Tornkyrkan Nordberg.

Lör 24.9 kl. 18: Konsert med trio John Emanuelson.
Sön 25.9 kl. 11: Högmässa Daniels-son.

Ons 28.9 kl. 18: Klapp&Klang i kyrkan Erlandsson.

MARIEHAMN
23.09 Konsert: kl. 19 i S:t Görans, Freda kören sjunger Py Bäckmans sånger, dirigent Guy Karlsson.

25.09 Gospelmässa: kl. 11 i S:t Görans, J-E K, G K, Anders Hallbäck, Caroline Furubacken, Good News.

29.09 Lunchmässa: kl. 11.30 i S:t Görans, M W, G K.

Sopplunch: kl. 12 i församlingshemmet. Pris 7€.
Kyrktaxi mot beställning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ
Söndag 25.9 kl. 11.00: Högmässa i Vårdö kyrka. Roger Syrén. Vi samlar in hygienprodukter till

Matbanken i kollekten.
http://sund-var doforsamling.fi/

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS
To 22/9 13.00: Solglimten i Församlingshemmet.

To 22/9 19.00: Kyrkokören övar i Församlingshemmet. Nya sångare är välkomna med!

Lö 24/9 14.00: Pysselcafé för Nordkorea i Församlingshemmet.

Sö 25/9 11.00: Gudstjänst i Kyrkan, Cay-Håkan Englund, Heidi Blomqvist.

Må 26/9 13.00: Korsbäck missionsförening, kontakta Gunhild Westberg

Ti 27/9 13.00: Taklax missionsförening i Bönehuset.

On 28/9 10.00: Promenixarna, start från Församlingshemmet.

On 28/9 13.00: Harrström sjömansmissionsförening i Andelsbankens klubblokal

To 29/9 13.00: Molpe missionsförening i Bykyrkan

Fre 30/9 18.30: Karacafé i Församlingshemmet. Gäst: Lotta Böling.

Sö 2/10 11.00: Familjegudstjänst på Mikaelidagen. Skriftskolnskrivning.

KRISTINESTAD
Kristinestadssvenskaforsamling.fi

Kvällsmässa: lö 24.9 kl 18 i Dagsmark bönehus, Saarinen

Gudstjänst: sö 25.9 kl 10 i L:fjärds kyrka, Samuel Erikson, Saarinen, Nilsson

Lovsångsmässa: sö 25.9 kl 18 i K:stads förs.hem, Lars Nisula, Norrback, lovsångsgruppen

Bibelsamtal: sö 25.9 kl 18 i L:fjärds förs.hem, Bror Vikfors

Pensionärsamling: on 28.9 kl 11:15 i K:stads förs.hem, Hellman, Nilsson

Pensionärsamling: to 29.9 kl 11 i Sideby, Saarinen, Hellman, Nilsson

NÄRPES
www.narpesforsamling.fi

Närpes
Lö 24.9 kl 16-19: Skördefest ut-
anför förs.hemmet. Försäljning av skördeprodukter, servering av snålsoppa o plättar, musik underhållning, barnprogram, guidade turer m.m. Välkomna!

Lö 24.9 kl 18: Aftonmusik i S:ta Maria, S.Lindén.

Lö 24.9 kl 19: ”Nepal här och nu” församlingafton i missionens tecken i förs.hemmet, Maria o Ben Westerling.

Sö 25.9 kl 12: Högmässa Jakobs-son, Ingvesgård, S.Lindén.

Sö 25.9 kl 13.30: Missionslunch o efteråt missionsamling ”Nepal tackar” i förs.hemmet, Maria o Ben Westerling berättar om sitt arbete i Nepal, Ingvesgård, Jakobsson.

Må 26.9 kl 18.30: Ny sorgegrupp i förs.hemmet, Wallin, Carling.

On 28.9 kl 13: Symöte i Norrnäs hos Saga Granskog.

Övermark
Lö 24.9 kl 9.30: Församlingsfrukost i förs.hemmet, dagens gäst Leif Olin, Carling. Anmäl senast 22.9 till 040 7117686.

Sö 25.9 kl 10: Högmässa Jakobs-son, Wikstedt.

Må 26.9 kl 13: Symöte i förs.hemmet, Carling.

On 28.9 kl 10: Bön i förs.hemmet, Carling.

On 28.9 kl 13: Symöte i Frönäs hos Else-Maj Sjöblom, Carling.

Fr 30.9 kl 18.30: Karasamling i förs.hemmet, hemlig gäst. Servering.

Pörtom
Fr 23.9 kl 18: Cafékväll för kvinnor i olika åldrar i förs.hemmet, Ellisa Risku-Åberg, Carling.

Sö 25.9 kl 18: Förbön o lovsång i kyrkan, Lövdahl, G.Lindén, A.Jakobsson, Carling, E.Tikkala, lovsångsgruppen.

Ti 27.9 kl 13: Symöte i förs.hemmet, Carling.

To 29.9 kl 19: Varlagrupperns möte i förs.hemmet, planering för Varlabesök.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ
Fr kl 13: Träffpunkten i församlingshemmet, Englund. Minnenas knyt-kalas.

Sö kl 14: Gudstjänst, Englund, Brunell. Direkt efter gudstjänsten inskrivning till skriftskolan.

KORSHOLM
Veteranmässa: i dag 22.9 kl 12 i kyrkan. Berg, Juhani Niemistö, Tor-Erik Store, Lottakören o. Källström. Tvåspråkig mässa.

Diakonimottagningen stängd i dag 22.9.

Gudstjänst: sönd. kl 10 i kyrkan och högmässa kl 12 i Smedsby f.g. Lindblom och Källström.

Pensionärsamling: 26.9 kl 13 i Jung-sbo pensionärsh.

Karagruppen: 28.9 kl 14 i Smedsby fg. i rum Glöd.

KVEVLAX
Karakaffe: to kl 9.15 i ds.
Hjälpledarskolning: to kl 16-18 i fh.

Symöte: to kl 18 i ds.
Högmässa: sö kl 10, Lundström, Andrén.

Mathjälpen: må kl 10 i ds.
Junior: ti kl 15.15-17 i fh.

Föräldra-barnträff: on kl 10-11.30 i ds.
Andakt på Funisgården: to 29.9 kl 13.30, Lundström, Andrén.

MALAX
Gudstjänst: sö 25.9 kl 10 i kyrkan. Tornberg, Brunell.

Diskussionsgruppen Amici: ti 27.9 kl 19 i KH.

Trallarna och Kyrkokören: övar inför framträdande to 29.9 kl 18 i KH. Vi inleder med kaffe 17.30.

PETALAX
Skriftskola: lö 24.9 kl 10

Högmässa: sö 25.9 kl 18 Björklund, Brunell, prosteriets kyrkokörer medverkar OBS! Tiden

REPLIT
Högmässa: sö kl 10 i Replot, Kaski, Wargh.

”Vi över 60”: to 29.9 kl 13 i Replot förs.hem, gäst Johan Candelin.

RADIO & TV

<p>Andrum kl. 6.54 (med repris 9.10) Fre 23.9 Eva Johansson, Mariehamn Sö 25.9 09.03 Ett ord om helgen Må 26.9 Stefan Ång, Geta Ti 27.9 Janette Lagerroos, Nagu (repris från 7.9.2015) Ons 28.9 Aktuellt. Hedvig Långbacka, Helsingfors To 29.9 Yvonne Terlinden, Karis.</p>	<p>Aftonandakt kl. 19.15 Fre 23.9 Maria Repo-Rostedt, Helsingfors (repris från 26.9.2014) Sö 25.9 Martin Fagerudd, Vanda Må 26.9 Boris Salo, Jakobstad Ti 27.9 Ben Thilman, Esbo Ons 28.9 Catarina Olin, Sundom To 29.9 Catharina Englund, Jakobstad.</p>	<p>Gudstjänst kl. 13.03 Sö 25.9 Ortodox liturgi från Nya Valamo kloster i Heinävesi. Liturgin för-rättas av prästmunk Mikael. Kantor: munkdiakon Nazarij.</p>
VEGA	VEGA	VEGA

● **SOLF**
Högmässa: sö kl. 10, Audas-Willman, Wargh. Konfirmandfamiljerna deltar. Kyrkkaffe.
Pensionärsträff: on kl. 13. Paddlingsäventyret ”Blåvita Bandet”, Bertil Blom.
Koralkör: övar on kl. 19.

● **VASA**
TREFALDIGHETSKYRKAN
Missionsafton: lö 24.9 kl 18 i stora förs. salen. Skolhusg. 28. Missionär Anna-Lena Särs, missionspraktikant Linvi Snickars, videohälsning fr. missionärerna Christina o Andrej Heikkilä i Ryssland, Martin Sandberg, Dan Andersson. Servering.
Högmässa: sö kl 13 med missionsstema. Församlingens missionär Anna-Lena Särs medv. o välsmagas inför återresan till Senegal. Nord, Store, Monica Heikius, Martin Sandberg. Missionskollekt. Kyrkkaffe.
Kristen djupmeditation: sö kl 19 i förrättningskapellet, Skolhusg. 28, ingång från gården. Li Ollil-Nylund, Kerstin Borg.
Morgonbön: to 29.9 kl 9 Store, Andersson.
BRÄNDÖ KYRKA
Sunday Service: at 1 pm. Tomas Ray.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Motionsgudstjänst: sö kl 11. Start från kyrkan. Vandring kring Metviken. Korvgrillning vid Bock’s Corner. Forslund, Andersson.
SUNDOM KYRKA
Cafégudstjänst: sö kl 15 i prästgården. Församlingens missionär Anna-Lena Särs, Lindblom, Sundomkören, dir. Monica Heikius.

PEDERSÖRE PROSTERI

● **ESSE**
To 22.9 kl 17: Gloriess, en kör för alla, inleder terminen, Ravall.
-kl 19: Torsdagsskolan startar i Punsar bönehus, för åk 6-7.
Fr 23.9 kl 13.30: Andakt i Esselunden, Ravall.
-kl 14: Pensionärskör och musikupplevelse i Essehemmet, Ravall.
-kl 20: Ungdomssamling i Fyren, Öhland.
Lö 24.9 kl 19: Musik- och allsångskväll i kyrkan, Granlund, Ravall, musikverkstaden.
Sö 25.9 kl 10: Högmässa i kyrkan, Harry Backström, Granlund, Leni Granholm, lovsångsgruppen. Textläsare Kristina Granstedt-Ketola, dörrvärdar Lappfors.
-kl 11: Söndagsskolstart i Bäckby skola.
-kl 14: Sammankomst i Punsar bönehus.
-kl 18: ”Hjärtats sång i glädje och sorg” – sångstund i kyrkan. Kantor Christian Ahlskog. Servering i klockstapeln efteråt.
Må 26.9 kl 14: Församlingens gemensamma syförening i Essehemmet, Cederberg.
On 28.9 kl 15: Missionsgrupp i Bäckby skola, Cederberg.

● **JAKOBSTAD**
To 18.30: Bibel- och bönegrupp för kvinnor i Bonäs förs. stuga.
Sö 10.30: Söndagsskola med små och stora i FC. Gemensam lunch.
11: Högmässa i Församlingscentret i samband med gemenskapsdagen för utvecklingsstörda. Om-sorgspräst Ben Thilman, Krokfors, Östman, sång Christel Nyman. Programstund. OBS! Tiden och platsen.
15: Sammankomst i Skutnäs bö-

nehus, Stefan Snellman.
17: Fokus i FC. Bibelstudium ”Profeten Mikas bok”, Krokfors. Tolknings till finska.
Ti 13: Tisdagssamling på Station 1, Charles Isaksson.
To 12: Öppet Hus för daglediga i FC. Inleds med lunch kl. 12. Pris: 9 €. Programstund kl. 13.
16: Bibelgrupp i FC. Nya deltagare välkomna med. Kontaktperson Karin Haldin tfn 050-5310768.

● **KRONOBY**
SLEFs höstfest: lö-sö, tema ”sådd och skörd”
Möte: lö 24.9 kl 19.00 i fh, Pasi Palmu, Samuel Erikson, Church Hill Boys, Kristoffer Streng, Albert Häggblom. Servering
Högmässa: sö 25.9 kl 10.00, A. Häggblom, Ventin, Ellfolk-Lasén
Församlingslunch: sö 25.9 kl 11.00 10€
Möte: sö 25.9 kl 13.00 i fh, Jouni Sinisalo, Ventin, SLEFs vuxenkör, A. Häggblom. Servering
Seniorcafé: må 26.9 kl 9.00-10.00 i lilla salen
Missionsyföreningen: ti 27.9 kl 13.00 i Hopsala byagård

● **LARSMO**
Sö 25.9 kl. 10 Gudstjänst: Sjöblom, Lassila, Enkvist. Kyrkvård: Vikarholmen. Sommarskriftskolan 2017 inleds med information efter gudstjänsten.
- kl. 10 **Söndagsskolstart:** i Holm bönehus (Obs tiden).
To 29.9 kl. 11-13 Sopplunch: i Holm bönehus.
- kl. 19 **Karasamling:** vid Inremissionshemmet.

● **NEDERVETIL**
Andakt med HHN: to 22.9 kl. 14.15 i Terjärv Vårdcenter, Store, Smedjebacka.
Andakt: fr 23.9 kl. 13.00 i Pensionärshemmet, Smedjebacka.
Konsert med barnkören Kungens Ungar: lö 24.9 kl. 14 - 15 i Gillestugan.
Högmässa, skörde- och tacksegelsefest: sö 25.9 kl. 10.00, Store, Smedjebacka. Kyrkkaffe i fh, ÖSP och Lantmannagille bjuder.
Kvinnornas samtal och bönegrupp startar: må 26.9 kl. 19.00 i fh.

● **NYKARLEBY**
NYKARLEBY
Fr kl 19 Lovsång o förbön: fh, gäst Ingmar Rönn, skilt barnprog.
Sö kl 13.30 Högmässa: Östman, Ringwall
-kl 18 **Samtal i soffan:** fh, gäst stadsdirektör Gösta Willman
Må kl 13.30 Socklot missionskrets: böneh. Nya välkomna!
-kl 18 **Kenyamission:** fh, sångaf-ton, Tor Lindén
Ti kl 19 Cellgruppsstart: bibel- o samtalsgrupp, fh
To kl 13 Samtalsgrupp för män: fh
MUNSALA
Sö kl 18 Lovsång o förbön: fh, vittnesbördskväll, servering
Ti kl 13.30 Symöte: pensionärshemmet matsal
To kl 15.30 Årsmöte KU: prästg JEppo
Sö kl 18 Kvällsmässa: fh, Östman, Lönnqvist. Servering.
Må kl 9 Bön: kyrkan, varje må
-kl 10 **Föräldra-barngrupp:** fh
Ti kl 17.30 Juniorstart: fh. Taxi 16.10 fr Pensala Uf, 17 fr Funkis
-kl 19.30 **Bibelkväll:** bönehuset, Tore Jungerstam
To kl 13 Missionsymöte: bönehuset, varje torsdag

● **PEDERSÖRE**
Andakter i Pedersheim:
- Fr 14 Häggblom
- To 29.9 kl 17.30 Källby fridsför-ening
Ungdomskväll: Fr 20 i Kyrkhemmet i Bennäs
Sammankomster:
- Lö 19 i Lepplax bykyrka, Stig-Erik Enkvist, servering
- Sö 15 i Flynnängens bönehus, Kristian Gäddnäs
Gudstjänst och skriftskolstart: Sö 10 i kyrkan, Erikson, D. Häggblom, textläsare Birgitta Holmvik, dörrvärdar Lövvö, efteråt info och bibelutdelning för konfirmander och föräldrar i församlingshemmet, servering
Söndagskolan startar: 10 Lövvö bönehus, 10.30 Källby bönehus, 10.30 Sundby byahem
Kvällsmöte med bibelstudium: Sö 18 i Källby bönehus, Kristian Nyman
Karagrupp: Må 19.30 i Lövvö bönehus, varannan vecka
Bönegrupp: To 29.9 kl 18.30 i Kyrkhemmet i Bennäs
Symöten:
- Må 13 i Kyrkhemmet i Bennäs, Gun-Maj Näse
- Ti 13 i Källby bönehus
Klubb 10+: Må 18-20 för alla som fyllt 10 år. En nyhet, ”ta reda på” klubben, i Kyrkhemmet i Bennäs, varannan vecka. Anmäl till A. Snellman tfn 040-3100448
Åktenskapskurs: Start 5.10 kl 18 i Kyrkostrands församlingshem, 7 datekvällar, mat, intressanta föreläsningar, kursavgift 70 €/par + delt. häften + mat. Anmäl före 28.9 till förs.kansli tfn 040-3100440, lena.sandberg@evl.fi

● **PURMO**
To 22.9 kl 19.30: Församlingskören övar i Kyrkhemmet, Johansson.
Fr 23.9 kl 20: Ungdomssamling i Lyjo, Lassila.
Sö 25.9 kl 10: Gudstjänst i kyrkan, pred. Kurt Hjulfors. Portin, Johansson.
To 29.9 kl 14: Andakt i Purmo-hemmet, Portin, Johansson.
Sö 2.10: Familjedag i Purmo med Bengt Lassus och BarnOas.
-kl 13: Alla samlas i Kyrkhemmet, indelning i grupper. Kyrkan: ungdomar och vuxna, Bengt Lassus. Kyrkhemmet: barn i lågstadieåldern, BarnOas. Lekparken/prästgården: barn under skolåldern, församlingens barnledare.
-kl 14.45: Servering i Kyrkhemmet, 5/2 €.
-kl 15.30: Familjegudstjänst i Kyrkhemmet. Skriftskolstart, efteråt kort info om skriftskolan.

● **TERJÄRV**
Ungdomssamling: fr 23.9 kl 19 vid slöjdskolan.
Högmässa: sö 25.9 kl 10, khden, Stefan Lönnqvist.
Föräldra- barngruppen: må 26.9 kl 10 vid slöjdskolan.
Missionscafé Terjärv: med hemlig gäst ti 27.9 kl 13, församlings-salen.
Klubb: on 28.9 kl 18 vid slöjdskolan.
http://www.terjarvforsamling.fi/

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ
Sö 25.9 KL. 10: GUDSTJÄNST I KULLO BYKYRKA, Djupsjöbacka. Tollander
KL. 12: HÖGMÄSSA I DOMKYRKAN, Stråhlman, Smeds, Helenelund, Sixten Ekstrandsgudstjänstgrupp, barnansvarig Nina Fontell.
TO 29. KL. 18: Nyhet! FREDSCAFÉ i musikrummet och Café Ankaret, Eisentraut-Söderström, Juhana Sihvo, Träffpunkt för asylsökande/invandrare och finländare. En grupp frivilliga gör arabisk mat. Samarbeta med finska församlingen.
KL 19: KLASSIKER I BORGÅ DOMKYRKA Schubert: Winterreise. Petri Lindroos & Eric-Olof Söderström. Biljetter 20/15 €

LAPPTRÄSK
sö 25.9 kl. 10: Högmässa i kyrkan, AK, PJ
on 28.9 kl. 9.30: Vuxen-barn i församlingshemmet, GN
on 28.9 kl. 14.15: Barnklängen i församlingshemmet, PJ
På kommande: Familjemässa sö 2.10 kl. 10 i kyrkan. Barnklängen, kyrkkaffe, lotteri

LILJENDAL
lö 24.9 kl. 17: Cellis i Mariagården
sö 25.9 kl. 12: Högmässa i kyrkan, AK, Vera Tollander
ti 27.9 kl. 10: Vuxen-barn i Mariagården, GN
to 29.9 kl. 18: Kyrkokören övar i Mariagården
På kommande: Höutandag på Wårkulla, folkvisegudstjänst, sö 2.10
Lokala förmågor goes mission, lö 8.10 kl. 14-16 på Liljendalgården

LOVISA
Högmässa: sö 25.9 kl 10 i kyrkan, af Hallström, Birgit Grönqvist, Tollander
En Euros Café: ti 27.9 kl 13-15 i Tikva
Bibelstudiegruppen: ti 27.9 kl 18 i Tikva
Familjekväll: on 28.9 kl 16:30 i församlingshemmet, mat (frivillig avgift) och samvaro.
Morgonkaffe: to 29.9 kl 8:30 i Tikva

PERNÄ
Café Mikael: fr 23.9 kl. 10-11.30 i Mikaelstugan, Jeannette Sjögård-Andersson, Maria Virtanen.

UTFLYKT GRAVGÅRDAR

Tyska krigargravar och Tusby Föreningen Minnesvårdarna gör en höstutfärd till Vanda och Tusby lördagen den 1 oktober med start kl. 10 från Mannerheims staty. Först går färden till den tyska militärbegravningsplatsen i Haxböle i Vanda där tyska krigsmän fallna under fortsättningskriget ligger begravda. Gruppen fortsätter sedan till Tusby kyrkogård vid stranden av Tusby träsk, en idyllisk plats uppvuxen kring den lilla 1700-tals kyrkan.
Avgift för bussen är 30 euro. Anmälan till minne@kolumbus.fi senast den 26 september.

Mässa i Taizé-stil: sö25.9 kl. 18.00 i kyrkan, Minna Silfvergrén, Marcus Kal-liokoski. Före mässan kl. 17.00 infotillfälle om skriftskolan.
Sarvsalö pensionärsträff: to 29.9 kl. 12.00 i Byagården, Jeannette Sjögård-Andersson.

SIBBO
SIBBO GAMLA KYRKA S:T SIGFRID: sö 25.9 kl. 18, Taizémässa. Katja Korpi, Lauri Palin (Obs! Avvikande tid och plats)
Diakonisyföreningen: Må 26.9 kl. 15, hos Gunn-Britt Holmedahl (Kitöv. 112-116)
Stödgrupp för anhöriga till missbrukare: Må kl. 19, Prästgården, Ann-Lis Biström. Syfte är att stöda de anhöriga, öka medvetenhet kring medberoende o dess inverkan.
Sjueuroslunch: Ons 28.9 kl. 12, församl. hem. Andakt: Kjell Lönnqvist
Sympisgruppen: Ons kl. 13.30, församl. hem. Biström, Milja Westerlund. Riktar sig till dig som känner att du behöver mentalt stöd.
www.sibbosvenskaforsamling.fi

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES
Mer information på Johannes hemsida: www.helsingforsforsamlingar.fi/johannes
Fr 23.9
kl. 12.15-13.30: Veckolunch i Högbergsgården, Högbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12.
Sö 25.9
kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Repo-Rostedt, Böckerman. Passionärerna medverkar. Kyrkkaffe.
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Westerlund, Repo-Rostedt, Enlund. Välsignelse av nya medarbetare. Kyrkkaffe.
kl. 15: Gudstjänst i Folkhälsans Seniorhus. Westerlund, Enlund.
Må 26.9
kl. 12-13: Diakonilunch i S:t Jacob. 3€. Salenius, Viherkari.
kl.16-20: Häng i Tian. Öppet hus i ungdomskokalen. Romberg.
kl. 17.45-20: Samtalsgruppen Bibel, tro och tvivel i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. Kisa Korkman (kisa.korkman@gmail.com), Tiainen.
Ti 27.9
kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Aino Pyrhönen.

On 28.9
kl. 10-11.30: Musiklek i Hörnan, Högbergsgatan 10, gatunivån. Isaksson.
kl. 14-15.30: Diakoniträffen i S:t Jacob. Missionär Brita Pawli berättar om Senegal i ord och bild.
To 29.9
kl. 13-15: Musiklek för 0-3 åringar i Bokvillan, Tavastvägen 125. Isaksson.
kl.19: Regnbågscafé i Hörnan. Denna gång planerar vi regnbågsmässan. Tomas Ray.
Middagsbön i Johanneskyrkan vardagar kl. 12.

MATTEUS
Matteus hemsida: www.matteus.fi
Kansliet är öppet: må, ti, to, fr kl. 9-14, on kl. 12-14.
MATTEUSKYRKAN Åbohusvägen 3 Lö 24.9 kl. 10-11.45: Matteus.SALT. Ett forum för dig som längtar efter mera och djupare insikt i den kristna tron. Vi vill erbjuda ett lättillgängligt och fritt tillfälle med utrymme för praktiska övningar, frågor och diskussion. Med hjälp av entusiastiska föreläsare som inspirerar och engagerar får vi fördjupa oss i intressanta bibliska frågor. Matteus.SALT är inte bara prat, utan även mat. Varje tillfälle börjar med en utsökt brunch 5 euro. Sedan följer anförande, diskussion, avslutning och frågor. Teman, föreläsare och datum för hösten 2016: 24.9 Åktenskapet – en Guds gåva, Boris och Vivian Salo 22.10 Gör detta till minne av mig – om nattvarden, Stefan Forsén, 19.11 Kropp, Själ och Ande, Matias Gädda. Lö 24.9 och 22.10 ordnar vi program för yngre (4-7år) och äldre (8-12år) barn, 19.11 har vi samtidigt adventspyssel i övre våningen. Välkommen!
Sö 25.9 kl. 12: högmässa, Helena Rönberg, Mimi Sundroos. Söndags-skola. Kyrkkaffe.
Sö 25.9 kl. 16: mässa med Fridsföreningen i södra Finland. Kaffeservering.
Ti 27.9 kl. 18.30-20.30: kyrkokören övar i Matteussalen. Mera info: Mimi Sundroos, 040-5840296.
On 28.9 kl. 15.15-16.15: Vår Ton (fd. Roströsten), för Dig, som ej har så stor sångvana, men gärna vill prova på hur det känns eller för Dig som vill uppdatera Ditt sjungande. Mera info: Mimi Sundroos 040-5840296 eller e-post marianne.sundroos@evl.fi
To 29.9 kl. 11-12.30: Folkhälsans sällskapsgrupp – en mötesplats för seniorer. Vi samlas i Matteuskyrkans andra våning, utbyter tankar och erfarenheter och diskuterar kring ett tema. Gruppen leds av Karola Forstén.

INPRICKAT

JAG BRUKAR VARA med på församlingens ungdomskvällar. Vi träffas på ”Sode” i Sökö, har lite ordnat program och en andakt. När jag gick i skriban var det obligatoriskt att komma med på en Sode-kväll, och sedan har det bara blivit så att jag fortsatt. Det är så bra atmosfär och många ungdomar i olika åldrar som deltar. Om man stressar över något finns det oftast någon lite äldre som gått igenom samma sak själv och kan stöda en.

”Det finns oftast någon lite äldre som gått igenom samma sak.”

Anna Helin, Esbo svenska församling

På ”Inprickat” delar församlingsmedlemmar med sig av något församlingsprogram de har prickat in i kalendern.

MOTIONSLOPP JAKOBSTAD

Stadslopp med fokus på hälsa

Psykosociala förbundet arrangerar tillsammans med fem andra aktörer ett av världens kortaste stadslopp – Livsloppet – den 10 oktober. Arrangörerna vill sätta fokus på hur viktig kopplingen mellan fysisk och psykisk hälsa är för välbefinnandet och de vill göra det genom ett

lopp som andas både humor och allvar. Deltagarna kan springa, jogga, gå eller krypa sig igenom det korta stadsloppet (370 meter), som för första gången arrangeras i Jakobstad. Genom loppet hoppas man få igång samtal och mer öppenhet om psykisk hälsa och kanske rasera en och annan fördom. Psykisk ohälsa är något som kan drabba precis vem som helst, och det finns mitt

ibland oss. Livsloppet ordnas måndagen den 10 oktober 2016, på Världsdagen för psykisk hälsa, och startar på gågatan i Jakobstad klockan 10. Målgång sker vid musikcafé After Eight. Konferencier är Yle-Sportens Antti Koivukangas. Att delta är gratis och alla är välkomna med!

To 29.9 kl. 12-14: stickklubben samlas i Matteussalen. Mera info: diakonissa Carita Riitakorpi, 050-3803986.
Matteus.NU Grundkurs i kristen tro: On 5.10 Hur blev allt till? Vem var Jesus? Har Gud skapat allt? Vår brist och ondska i världen. Är Gud Ande eller...? Har livet en mening? Inkommande höst inleder vi en serie med samlingar om vår kristna tro. Samlingarna leds av kyrkoherde Stefan Forsén och ersätter delvis de Alpha-kurser som vi tidigare har arrangerat i församlingen. Tanken är att man kan delta enbart i någon samling eller att man deltar regelbundet – helt enligt eget val. Det behövs inga förhandskunskaper.
Vi inleder med en lätt servering kl. 17.30. Kl. 18 är det möjligt att delta i Matteus Ungdoms mässa och själva samlingen inleds kl. 18.30. Anmäl gärna för maten per mejl matteus.fors@evl.fi eller tfn 050-3803933 eller via Facebook-eventet. Alla hjärtligt välkomna! Vi uppmanar också etablerade grupper att delta.

PETRUS
www.petrusforsamling.net
Fre 23.09
- kl. 10.00: Hälligång med lek & sång i Hagasalen, Vespervägen 12. För barn 0-5 år med förälder. Kaffeservering efteråt. Ledare Juliana Mikkonen.
- kl. 18.00: Ungdomssamling i Hagasalen, Vesperv. 12.
Lö 24.09
- kl. 09.30: Familjefrukost i Hagasalen, Vesperv. 12. En skön lördagsmorgon tillsammans med andra barnfamiljer. God frukost, gott kaffe, goda samtal och massor av leksaker! Välkomna med!
Sö 25.09
- kl. 10 Högmässa: Munksnäs kyrka, Tegelst. 6. Björk, Ahlberg.
- kl. 12 Högmässa: Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Björk, Hilli.
- kl. 16.30: Puls gudstjänst i Södra Haga kyrka, Vespervägen 12. Barnkyrka för 3-8 år och 9-13 år ordnas under Puls-gudstjänsterna
Må 26.09
- kl. 10.00: Hälligång med lek & sång i Malm, Malm srk-talo, Pehrstråket 16. För barn 0-5 år med förälder. Kaffeservering efteråt. Ledare Juliana Mikkonen.
- kl. 14.00: Hälligång med lek & sång i Munksnäs kyrka, Taivastupa, Tegelstigen 6. För barn 0-5 år med förälder. Vi börjar med kaffe. Ledare Juliana Mikkonen.
Ti 27.09
- kl. 10: Babytrymik i Hagasalen, Vesperv. 12. En sångstund för bebisar mellan 0-12 månader med förälder. Ledare Liisa Ahlberg.
- kl. 13: Dagscafé i Månsas kyrka, Skogsbacksvägen 15. Andakt, kaffe och samtal. Bodil Sandell.
- kl. 19: Litteraturkväll i Månsas kyrka, Skogsbacksvägen 15. Fatimas hand av Ildefonso Falcones. Värdar: Aicka och Mickie Nyström
Ons 28.09
- kl. 13: Dagskör i Hagasalen, Vesperv. 12. Vuxenkör för dem som är lediga på dagen. Ledare Peter Hilli.
- kl. 14.30: Barnkör i Hagasalen, Vesperv. 12. Alla barn från 6 år uppåt varmt välkomna! Ledare Liisa Ahlberg.
- kl. 19.00: Encounter i Hagasalen, Vesperv. 12. En kväll där vi lovjunger, ber och lyssnar till Gud.
To 29.09
- kl. 13: Torsdagsvardagsrum på Vespervägen 12 som diakonissorna ordnar. En mötesplats med fri samvaro. Kom och träffa oss och andra! Kaffe med dopp. Alla välkomna.
- kl. 18.30: Petrus Vokalensamblé i Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Ledare Peter Hilli.
- kl. 18.30: Alpha på Café Torpet, Köpingsv. 48. Mat, föredrag och goda samtal. Ett tillfälle att utforska meningen med livet och tron på ett enkelt och givande sätt. Kursen är till för alla som inte brukar gå i kyrkan, oavsett ålder och livsåskådning och kostar inget. Info och anmälan på www.petrusforsamling.net
Övrigt
- **Förbönsämnen:** tas emot till tfn (09) 2340717 tisdagar mellan kl. 10-12 och per e-post pray.petrus@evl.fi

- **Kvinnobrunch:** 8.10 i Hagasalen. Gäst: Pia Fagerholm, musik: Anna Ingman-Virtanen och Liisa Ahlberg. Anmälan senast 7.10 till kansliet.
- **Välkommen med på församlingsretreat:** Petrus församling ordnar en församlingsretreat 4-6.11.2016 på retreatgården Snoan. Sista anmälningssdag 26.10.2016. Vi får tillsammans dra oss undan för att lyssna till, tala med och vilja hos Gud. Mer info och anmälan på www.petrusforsamling.net

HELSINGFORS PROSTERI
Keswick 2016: anordnas 29.9-1.10 i Kristuskyrkan på Apollogatan 5. Temat är "Allt är möjligt" och huvudtalare är Olle Rosenqvist. Program: Torsdag 29.9 kl.18 "Vem kallar Han?" Fredag 30.9 kl.18 "Vad kallar han till?" Lördag 1.10 kl.17 "Att leva i Guds Rike men ändå här!" Lördag 1.10 kl.19 "Försörjd, ledd, beskyddad, älskad av Honom!" Musikprogram: Fiona Chow, Pro Christo, Andreas Forsberg, Ryska Metodistförsamlingens lovsångsteam. Mer info: www.keswick.fi

Församlingarnas samtalsstjänst: dejourerar på tfn 01019-0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20-24. En webbaserad hjälptjänst finns på adressen <http://evl.fi/natjour> Användaren behöver inte uppge namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd! Du kan dessutom skriva ett handskrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors, som behandlas anonymt och konfidentiellt. Kyrkans chatt dejourerar måndag till torsdag kl.18-20.
KAMPENS KAPELL: är öppet vardagar 8-20 och veckoslut samt helgdagar 10-18.
Mer info www.helsingforsforsamlingar.fi

DEUTSCHE GEMEINDE
SÖ 25.9. um 11 Uhr: Gottesdienst (Matti Fischer)

OLAUS PETRI
Lö 24.9 kl. 18: Helgsmålsbön – Musikandakt. Joni Vikki, orgel.
Sö 25.9 kl. 11: Högmässa. Ahlfors, Fogelberg.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO Högmässor: Esbo domkyrka lö 24.9 kl. 15 konfirmation av Mataskår 3-skriftskolan. Sabina Sweins, Jäntti, Dannholm, Kronlund. Esbo domkyrka sö 25.9 kl. 12.15, Laukkanen, Malmgren. Kyrkkaffe i Sockenstugan.
Konsert: Sökö kapell lö. 24.9 kl. 16. Orgelns 10-årsjubileumskonsert. Sixten Enlund, Eeva-Liisa Malmgren, Heli Ojala, Kati Pirttimaa, Anna Pulli, Elja Puukko.
Nåd i livets vardag: retreat på Snoan, Lappvi, 21-23.10. Ledare är Roger Rönnerberg. Pris 90 €. Anmälan senast 7.10, 050 576 5784, claire.broberg@evl.fi
Krattsångens första övning: Hagalunds kyrka, Kyrkstigen 6, on. 28.9 kl. 17.30-19.45 (OBS plats och tid!) Vi övar för Mozarts Requiem-konserten 30.10. Nya sångare ombuds kontakta Eeva-Liisa Malmgren, 040 531 1049, eeva-liisa.malmgren@evl.fi
Dystra landskap?: Går livet i mörka färger? Har de ljusare nyanserna i livets färgpalett tagit slut? Vad kan du, jag, vi tillsammans göra för att hitta ljusare nyanser? Kom med och prata bort en stund över en kopp kaffe eller te. Vi träffas varannan måndag och pratar kring ett tema eller om allt mellan himmel och jord. Kom som du är och när det passar dig! Ingen förhandsanmälan behövs. Vi samlas i klubb- rummet i Olars kyrka, svenska sidan, Olarsbacken 4, varannan måndag kl. 13-15 med start 3.10. Följande träffar 17.10, 31.10, 14.11 och 28.11. Välkommen! Mer info: diakon Nina Wallenius, 050 432 4323, e-post nina.wallenius@evl.fi
En ny sorgegrupp: För dig och dina närmaste, som har drabbats av sorg och har behov av samtal och stöd: Olars kyrka, svenska sidan, on 5.10, 12.10, 26.10, 2.11 och 9.11 kl. 18.30 -19.30. Välkommen med för att sam-

tala - gruppen är öppen för alla som nyligen genom dödsfall har mist en anhörig eller nära vän. Ingen förhandsanmälan behövs. Efter de två första gångerna, 5.10 och 12.10, är gruppen slutet, bara de som varit med den första och/eller andra gången deltar. Mer info: kaplan Kira Ertman, 050 358 1014, kira.ertman@evl.fi
Lördagskaffe för vuxna funktionshindrade: Karabacka kapell lö. 24.9 kl. 15-16.30, Heikkinen.
Kretsar för seniorer & daglediga kl. 13-15: Träffdax i Köklax kapell ti 27.9, Sökö kapell ti 27.9, Kalajärvi kapell to 29.9.

GRANKULLA
To 22.9 kl. 10-11 Lovsång och bön: i övre bruserummet, Catherine Granlund.
Lö 24.9 Barnens smyckesdag: i dagklubbens kök. Grupp 1 kl.12- 15.30 och grupp 2 kl. 15- 17.30. Anmälningar till Yvonne Fransman, tfn 050-443 0045.
Sö 25.9 kl. 12 Högmässa: Carola Tonberg-Skogström, Heli Peitsalo. Kyrkkaffe.
Kl. 19 Exsultate, jubilate! Konsert i kyrkan. Tove Åman, sopran; Linda Hedlund, violin; Heli Peitsalo, orgel och piano. Fritt inträde, programblad 10€ till förmån för Kyrkans Utlandshjälp.
Ti 27.9 kl. 9.30 Familjelystan: Sebastos, Yvonne Fransman, Heli Peitsalo.
Kl. 9.30- 11 Diakonimottagning: och brötdelning.
Kl. 13 Pensionärskören: i nedre salen, Barbro Smeds.
Kl. 13.30 Tisdagsträffen: i övre salen. Helsingningar från Senegal, Carita Englund.
Kl. 15 Tvåspråkig mentalvårdsgrupp: i Sebastos, Catherine Granlund.
Kl. 18 Damkören Grazia: i övre bruserummet, Heli Peitsalo.
On 28.9 kl. 13.30 Kyrkosyfoeringen: i övre bruserummet.
To 29.9 kl. 10-11 Lovsång och bön: i övre bruserummet, Catherine Granlund.
Lö 15.10 Kvinnobrunch i Metodistkyrkan kl. 10.30-12.30: Gästtalare: Leena Lehtinen, TM, präst i ev.luth. kyrkan, författare och poet. Hon har arbetat som sjukhusteolog, och jobbat för Agape Europe i 33 länder.
Anmälan: catherine.granlund@evl.fi eller tfn 050-439 3208, mayvor.rancken@gmail.com
28-30.10 Retreat: på Snoan med Kent Danielsson i tystnaden föds levande ord. Pris 80 € (160 € för andra än församlingens medlemmar). Anmälan före 18.10 till församlingens kansli 09 5123722.

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA Högmässa/gudstjänst sö 25.9: Kl. 10 Ekenäs kyrka. Lindström, Nygård, Englund m.fl. Diakonissan Martina Starck-Kastrén välisignas till sin tjänst. Avskedscafé efteråt för församlingsmästare Håkan Lindroos.
Kl. 14.30 Snappertuna kyrka. Nalleguds-tjänst, Lindström, Lindroos, Hollmerus.
Kl. 16 Ekenäs kyrka. Nalleguds-tjänst, Lindström, Lindroos, Hollmerus.
Ung gudstjänst: on 28.9 kl. 19 i Ekenäs kyrka, Wikström och kl. 18.30 i Tenala kyrka, Blomfelt.
Skördefest för hela församlingen: sö 2.10 i Tenala med familjegudstjänst i kyrkan kl. 14 och skördefest i förs.hemmet kl. 14.30 med program, tävlingar för små och stora, auktion m.m. Vid behov av skjuts från Snappertuna, Ekenäs: Ring pastorskansliet 019-2411060 må-fr 9-13. Skjuts från Bromarv: Ring betjäningsspunkten 019-2450550 må-to 10-12, senast ti 27.9.
Info: www.ekenasnejdensforsamling.fi

INGÅ
Skördemässa: sö 25.9, 19 s. e. pingst, kl 10 i Ingå kyrka. De svenska konfirmandernas första kyrkogångsbesök, MHF:s kyrksöndag, Hellsten, Ahlfors, Stor-backa, Ingå Lentmannagille samt DoRe-Mingå. Kaffe på församlingshemmet.
Bibelgrupp: må 26.9 kl 18.30 i Prästgården, Hellsten.
Syfoeringen: ons 28.9 kl 14 i Prästgården, Björklöf.
Familjecafé: to 29.9 kl 9.30-12. Högström, Eklund, Lindström.

KARIS-POJO Gudstjänst/högmässa, Sö 25.9: kl. 10 i S:ta Maria kyrka, Pojo. kl. 12 i S:ta Katarina kyrka, Karis.
Kvällsmässa, On 28.9: kl. 19 i koret i S:ta Maria kyrka, Pojo

En skön start på det nya året, ljus, gemenskap, rekreation, upplevelser och trevliga utfärder i Almuñécar 12-20.1.2017
Pris: 680 €, i priset ingår flyg, logi i 4-stjärnigt hotell i dubbelrum, riklig frukost och middagsbuffé. Mera info och anmälningar: verksamhetsledare Kalle Sällström, kontakt@forsamlingsforbundet.fi, 050-3562 475.
Teknisk arrangör: Göran Sundqvist Travelpartner

Förbön och lovsång, To 29.9: kl. 19 Gemenskap över gränser i S:ta Katarina kyrka, Karis.
Mera info: www.karis-pojoforsamling.fi

ESBO STIFT

LOJO
Sö 2.10. kl.12: Mikaelidagens familjegudstjänst i Virkby kyrka. Församlingen

LEDIGA TJÄNSTER

Kyrkslättssvenska församling
FÖRSAMLINGSSEKRETERARE
anställs

Kyrkslättssvenska församling lediganslår tjänsten som församlingssekreterare att sökas senast fredag 7.10.2016 kl. 12.
Tjänsten förutsätter lämplig examen på institutnivå, yrkeshögskoleexamen eller branscherfarenhet samt utmärkt förmåga att i tal och skrift använda svenska språket och goda kunskaper i finska språket. Till uppgifterna hör sekreteraruppgifter, folkbokföring samt församlingens information. Arbetstiden är 36.15 tim./vecka, från 1.2.2017, 36,45 tim./vecka och arbetsplatsens adress är Församlingsvägen 1, Kyrkslätt.
Tjänsten har en provotid på fyra månader. Lön enligt kravgrupp KyrkTak 501. Tjänsten tillträdes den 1.1.2017.
Ansökningar riktas till Församlingsrådet i Kyrkslättssvenska församling, PB 26, 02401 Kyrkslätt. Närmare information om befattningen ges av kyrkoherde Lars-Henrik Höglund tfn 0400 464 096.

Är du intresserad av att arbeta internationellt i en kyrklig miljö?
Johannes församling bygger upp ett mångkulturellt arbete bland asylsökanden och invandrarer. Nu söker vi en koordinator för en projektanställning på ett år.
Vi ser gärna att du har:
- erfarenhet av kyrkligt internationellt arbete utomlands och/eller i Finland
- goda språkkunskaper
- samarbetsförmåga och nätverksskunnande
- förmåga att inspirera och engagera frivilliga
Du får gärna ha en kyrkligt inriktad utbildning. Lön enligt kravgrupp 502 (grundlön 2297,74 €/mån). Ansökningar skickas senast 7.10.2016 till kyrkoherde Johan Westerlund/Johannes församling, Högbergsgatan 10A, 00120 Helsingfors. Anställningen inleds snarast möjligt enligt överenskommelse. Mera information: Maria Repo-Rostedt Tfn (09) 23407738.

Med M&V Program Oy tryggt framåt
VI SÖKER EN FÖRSÄLJNINGSCHEF FÖR DEN SVENSKA MARKNADEN
Din uppgift är att ansvar för försäljningen av vårt affärsprogram Katrina till församlingar i Sverige. Du är med och bygger upp en ny marknad.
Din arbetsplats är ett programhus med 16 års erfarenhet. Vårt huvudkontor finns i Raumo där du har ett team som stöder dig.
Vi vill att du kan trivas på jobbet och ger anställningsförmåner.
Vi förväntar oss att du är positiv och initiativrik med en passion för försäljning. Du kan lyssna till kunderna och kan hantera digitala redskap. Du kan minst svenska och finska.
Jani Kosi, tel. 040 829 1454. Ansökningar: jani@mvs.fi

MARKNAD

UTHYRES

Mysig Trea på 57m² i Tölö/
Apollog. från 7.10. Hyra 1150e/
mån. Tel.040 5964604/Maria

Tvåa 40 m² uthyres på Drum-
sö. Tfn 0400 474800.

Visste du att...

du kan lämna in din
hyresansöknings
via webben?

När du lämnar in via webben
sparar du också service-
avgiften på 5 euro.

www.kyrkpressen.fi

DOMKAPITLET

Kyrkoherdetjänsten i **Kyrksläpps svenska församling** har inom utsatt ansökningstid sökt av kaplanen i samma församling **Aino-Karin Lovén**.

En kaplanstjänst i **Vasa svenska församling** har inom utsatt ansökningstid sökt av tf kaplanen i samma församling **Janne Hänninen**, kyrkoherden i **Petalax och Bergö församlingar Mats Björklund** och kyrkoherden i Kvevlax församling **Anders Lundström**. Tidigare ansökan beaktas: pastor **Peter Blumenthal**.

En kaplanstjänst i **Borgå svenska domkyrkoförsamling** har inom utsatt ansökningstid sökt av församlingspastorn i samma församling (dövrästen) **Maria Lindberg**, församlingspastorn i samma församling **Mari Puska** och tf kaplanen i samma församling **Fred Wilén**.

Stöd för föräldrar är också stöd för barnen

Krisjouren för unga vid HelsingforsMission startar för andra hösten i rad en stödgrupp för föräldrar som är oroliga för sitt barns välmående och som känner att de kunde få stöd av att möta andra i samma situation. I gruppen får deltagarna möjlighet att reflektera kring sina erfarenheter och föra dialog under ledning av **Jonna Winberg**, krisarbetare vid HelsingforsMission. I sitt dagliga arbete vid Krisjouren för unga ger Winberg samtalsstöd åt ungdomar i kris.

– Att stöda föräldrar till barn och ungdomar som mår dåligt är viktigt. Föräldrarna känner sig ofta väldigt hjälplösa och ensamma, säger **Jonna Winberg**.

Enligt Winberg är illamående inom familjen aldrig en enpersonssak, utan något som påverkar varje familjemedlem på olika sätt. Därför är det väldigt viktigt att också föräldrarna får stöd och utrymme att behandla sina känslor.

Allt som behandlas under träffarna är konfiden-

tiellt. Den första gruppen, som ordnades i fjol, var en positiv upplevelse för föräldrarna.

– Gruppen erbjöd ett fint tillfälle att säga saker jag inte riktigt hade pratat med någon om – att ge uttryck för rädslor och osäkerheter i ett sällskap där ingen dömer, utan alla har egna erfarenheter av liknande svåra situationer, säger en gruppdeltagare.

Gruppen träffas sex gånger på HelsingforsMission. Föräldrarna är välkomna att delta som par eller ensamma. Träffarna ordnas onsdagar kl. 16–17.30 följande datum: 2.11, 9.11, 16.11, 30.11, 7.12 och 14.12. Anmäl dig till gruppen senast 3.10. Gruppledaren kontaktar deltagarna för ett individuellt samtal före den första träffen.

FOTO: LINNEA EKSTRAND

Nya diakoniarbetare i tjänst

Isöndags vigdes fyra nya diakoner och två diakonissor till diakonins ämbete. Vigningen ägde rum i Borgå domkyrka.

Nedre raden från vänster: **Mari Johnson** (diakon), **Linda Bäckman** (diakon) och **Wiveca Eklund** (diakonissa). Bakre raden från vänster:

Cecilia Kung (diakonissa), **Birgitta Norrvik** (diakon) och **Hanna Byskata** (diakon).

Diakonerna är utexaminerade från yrkeshögskolan Novia och diakonissor från Diak.

Diakoner och diakonissor kan bli vigda till tjänst när

de har sin yrkesexamen klar och jobbar eller önskar jobba i en församling i Borgå stift.

**HELSINKI
MISSIO**
HELSINGFORSMISSION

Testamentera något åt den som är ensam

Genom att komma ihåg HelsingforsMission i ditt testamente hjälper du dem som behöver det mest. Du kan bidra till att en nedstämd ungdom hittar någon som lyssnar, att en trött förälder får hjälp i vardagen eller att en senior inte lämnas ensam i sitt hem.

Som en allmännyttig organisation behöver HelsingforsMission inte betala arvsskatt på testamenten, så hela donationen kan användas för vår verksamhet. Mer info: Johanna Norrback-Ikvesalo, tfn 040 5043176

ARVSRÄTT OCH TESTAMENTE - GRATIS INFOKVÄLL 27.9 KL. 17.

HelsingforsMission, Albertsgatan 33. Som föreläsare advokat
Johanna Norrback-Ikvesalo och HelsingforsMissions Liisa Melin.

Anmälningar och förhandsfrågor:
anna.hogstrom@helsinkimissio.fi eller
tfn 044 210 8498.

BESTÄLL AVGIFTSFRI BROSYR!
helsingforsmission
/testamente

VÖRÄ GRANIT AB

Gravering, puts o.
förgyllning av
gravstenar samt
förmedling av nya
gravstenar.
Tel. 0500-362109

**Nätanslutna
solpanelsystem
från oss**

**TSM
Electrics**
Tommy Stråka © 040 193 0397
tommy@tsmelectrics.com

A-bygg U.Ahlbäck
a-bygg.u.ahlback@netikka.fi
www.a-byggahlback.fi
0500-362422

VTT
certifierad

Kakel o. Golv
Badrumsrenoveringar
Parkettläggningar

Nu stänger vi höst- och vinterkölden och blåsten på utsidan med

FÖRMÅNLIGA PVC ELLER PIHLA KVALITETSFÖNSTER OCH DÖRRAR

Vid behov även mätning på plats och montering

ÖPPET KL. 11-17.00

Oravais
Exellent Trading

Från oss uterum, inglasningar och Bema garagedörrar

ORAVAIS TEL. 0400 - 340 093
KARLEBYVÄGEN 115 www.exellent.fi
VASA TEL. 040 - 767 0049

Annonsera i Kyrkpressen!

Med en annons når du hela Svenskfinland.

Kontakta våra annonsförsäljare:

Robin Norrbäck, 044 027 0293

Jonny Åstrand, 050 092 4528

Eller via e-post:

annons@kyrkpressen.fi

www.kyrkpressen.fi

KP
KYRKPRESSEN

INKAST AMANDA AUDAS-KASS

Det kostar mycket

HON ÄR jobbig. Hon kräver orimligt mycket uppmärksamhet av precis alla i hennes omgivning. Hon är själv-upptagen, hon är högljudd och hon är klängig.

Hon är femton år ung och konfirmand på skriftskolläger. Jag är tjugo-sex år gammal och vuxen på samma läger och det ingår på något plan i mitt jobb att tycka om henne. Men det ska erkännas; hon gör det svårt.

Så jag väljer att inte känna efter så mycket. I brist på omedelbar kärlek måste vi ibland bara agera som om vi faktiskt skulle älska och det gör jag i förhållande till den trasiga femtonåringen framför mig. Jag tar mig an henne, jag ger henne tid. Jag finns där.

Och det tar inte länge förrän kärleken också gör det. Kärleken har nämligen en tendens att söka sig dit det finns en grogrund för den, och sämre grogrunder än att någon agerar som om hon skulle älska finns uppenbarligen.

Under några års tid får vi se ett mirakel växa fram inför våra ögon. Många olika människor och olika familjer i församlingen tar sig an flickan vid olika tider. I dag är hon en ung kvinna som bubblar över av kärlek och som finns till för andra. Hon är pålitlig, hon är generös och hon är handlingskraftig. Hon är ett klockrent bevis på att någon som med världens ögon "borde" ha landat helt snett med Guds och människors omsorg kan landa helt rätt. Men hon är ett lika klockrent exempel på hur lång tid det faktiskt tar och hur mycket det kostar att älska en trasig människa hel.

Och ett bevis på att det är värt det. Alla gånger. Alltid.

DEN HÄR UNGA kvinnan är utan tvekan en av mina favoritberättelser om församlingen. Ingen orgelkonsert, inget superpedagogiskt skriftskolläger och ingen nyskapande gudstjänst kan ens när på konkurrera med när en

människa får vila och växa i kärlek och gemenskap. Aldrig är jag lika stolt, glad och tacksam över att få vara en del av min församling som de gånger vi kommer åt vad det faktiskt handlar om och bara gör det. Vi har världens bästa budskap; ett budskap om en kärleksfull Gud som ville alla människor. Och vårt uppdrag är att fler och fler människor ska få inse att de är önskade, älskade och burna.

Förra veckan fick vi veta att en femtedel av finländska män mellan 21 och 24 år saknar jobb och studieplats. De gör alltså ingenting, om vi med någonting menar jobbar eller studerar. Sedan jag läste nyheten har jag tänkt mycket på de livsberättelser som finns bakom den siffran. Det finns så många sorgliga nyheter i vår värld. Men det finns goda också. Och det finns den där allra godaste. Som alla unga män (och kvinnor) utan framtidsvisioner och planer behöver få höra. Som alla femtonåringar på alla skriftskolläger behöver få höra. Och när de fått höra behöver de också få se att det är på riktigt och att det gäller dem. Då krävs det att många olika människor och många olika familjer i många olika församlingar visar den kärlek som de själva blivit visade av Honom som älskat först och störst.

Det tar lång tid och det kostar mycket. Men det är värt det. Alla gånger. Alltid.

Amanda Audas-Kass är lärare i modersmål och bloggare.

RADBYTET HARRY BACKSTRÖM

Prästgårdarna en möjlighet i rekryteringen

I KP 25.8.2016 belyses svårigheterna med att kunna besätta vakanta prästtjänster och kantorstjänster på Åland. Samgångar mellan församlingarna diskuteras som en del-lösning. Att rekrytera från Sverige framläggs som ett annat alternativ. Skillnad i utbildningsnivå är en stötesten för eventuella hugade kandidater från Sverige.¹ Samgångar skulle innebära färre kyrkoherdar totalt, som det ser ut i dag. Men det minskar inte nämnvärt behovet av präster på Åland i ett längre perspektiv.

År 1970 fanns det 116 prästgårdar i församlingarna på Borgå stifts område. År 1990 återstod 108 prästgårdar, 2012 var de 72 och vid utgången av 2015 återstod 64 prästgårdar som var i en kyrklig samfällighets eller församlings ägo på Borgå stifts område.² Läget på Åland är fortfarande gott. Det finns prästgårdar att tillgå. Vid utgången av 2015 fanns det fjorton prästgårdar och försam-

lingarnas antal var 10 vid samma tidpunkt. Detta ger Ålands församlingar goda möjligheter vid rekrytering av präster och kantorer.³ Boendet är en viktig del av ett beslut att etablera sig på en helt ny plats. I församlingar som inte längre har boendeplikt är prästgården ur juridisk synvinkel inte längre en tjänstebostad, den är en ordinär hyresbostad. Församlingens beslutsfattare har goda möjligheter att skapa en attraktiv helhet för en presumtiv sökande till en prästtjänst eller kantorstjänst.

"Boendet en viktig del av ett beslut kring att etablera sig på en helt ny plats [...] Församlingens beslutsfattare har goda möjligheter att skapa en attraktiv helhet för en presumtiv sökande till en prästtjänst eller kantorstjänst."

Det finns många sätt att tackla detta om man ser det som första prioritet att få en präst eller en kantor till orten. Kanske tjänsteinnehavaren är intresserad av

trädgårdsskötsel. Då kunde till exempel skötsel av gräsmattor, träd och buskar under växtperioden kompenseras på lämpligt sätt. Ett annat alternativ är att på ett positivt sätt definiera (förslaget är inte nytt) antalet kvadratmeter som familjen använder. Ett tredje sätt är att man beslutar att sälja församlingens prästgård till någon som uppskattar och förstår dess värde och är beredd att förvalta fastigheten på ett värdigt sätt. De pengar som inflyter från försäljningen används till att bygga en ny och tidsenlig bostad för en tjänsteinnehavare. Kanske ett litet radhus där kommunen kan vara med på ett hörn i finansieringen?

Ekonomi är viktig i en församling. Men om man

inte får en präst eller kantor till församlingen skapas inte kontinuitet i verksamheten. Hur skall det värderas i pengar? Se prästgårdarna som en möjlighet. Gör dem till en resurs i rekryteringsprocessen.

Harry Sanfrid Backström är tjänstledig kyrkoherde och doktorand i praktisk teologi vid Åbo Akademi där han funderar på förändringsprocesserna kring prästgårdarna i Borgå stift.

1. Kyrkpressen 25.08.2016. Bristen fortgår – läget värst i skärgården.
2. Backström 2014. Prästgårdarna i Borgå stift – en undersökning av utvecklingen för prästgårdarna i Borgå stift åren 1970-2012; Backström 2016. Träanvändning och materialval i finska prästgårdar.
3. Årsbok för Borgå stift 2015; Backström 2016, bilaga 1.

Böcker i nätet allkristet.fi
Och i vänstäderna Karleby & Jakobstad

BMT Entreprenad KB
sprängning o transport
tom.grind@netikka.fi
0400-345 529, 050-595 0039
Vörå

* Markvibratorer * Pikmaskiner * Borrhammare
* Betongslipmaskiner * Weideman minilastare
* Jordfräs * Dino Skylyft * Stubbfräsning, m.m.

Vörå
Maskinuthyrning
Vöyrin
Konevuokraamo
050 524 1983

ORAVAIS HEMBAGERI

BRUKSGATAN 2 06-384 0411
66 810 KIMO 050-518 6511

Var olyckan framme?

Patientjuristerna hjälper dig vid handläggandet av personskador till följd av:

patientskada, läkemedelskada, olycksfall, trafikolycka, m.m.

Telefonrådgivning på svenska:
vardagar kl 9-17 på numret 0400 464899
www.potilaslakimiehet.fi

Finlands Patientjurister

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Insändare måste förses med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

DIALOG TRO

"Det betyder inte att starka känslor inte skulle finnas, för det finns det, men att spela på dem främjar inte dialogen."

Markus Andersén på bloggen Andetag om att diskutera trosfrågor.

VÄRDIGHET MÄNNISKAN

Lika värde?

"Vem vill hävda att Adolf Hitler är precis lika mycket värd som moder Teresa?" frågar **Christi-an Braw** i sin ledare i tidningen Dagen. Han menar att föreställningen om att alla lika värde är enklare att hantera om man ser

på hur det uttrycks i andra språk, nämligen som "mänsklig värdighet". En människa är alltid en människa, och en människa kan leva upp till sin mänskliga värdighet. En människa kan också förnedra sin mänskliga värdighet, och därmed förnedra andras värdighet.

Eleverna planerar predikan

I Lahtis samarbetar alla skolor med församlingen. Också den svenska skolan med sina 75 elever.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

I Lahtis bor ungefär 200 personer som har svenska som modersmål.

– Det är inte så många av oss som jobbar i församlingen som talar svenska, så jag sköter det svenska församlingsarbetet. Och det är jag glad över!

Det säger studentprästen **Sonja Turunen** vid Lahtis kyrkliga samfällighet.

– För ett par dagar sedan hade jag ett dop på svenska och följande blir om en månad, om inte tidigare.

Just nu går förberedelserna heta inför den svenskspråkiga familjemässan på Mikaelidagen nästa veckas söndag. Den här veckan besöker Sonja Turunen årskurs 5–6 för att planera Mikaelidagens predikan tillsammans med eleverna.

– Jag tänkte fråga eleverna hur en ängel ser ut. Tror de att änglar finns? Och vad gör änglarna? Räcker tiden till så ritas vi änglar.

När hon träffade samma elever i våras märkte hon att de hade stora tankar kring livet.

Mikaelidagen är barnens och änglarnas dag. Söndagens text handlar om att den som gör sig själv liten som ett barn är störst i himmelriket.

– Jag tänkte fråga barnen vad de kan lära sina föräldrar. Vad är det som barn är bättre på än vuxna?

Om någon av eleverna vill, får de läsa bibeltexter. En skolkör kommer också att delta med sång.

– Det är inte obligatoriskt att delta i mässan, men rektorns praxis är att de som gör det får kortare skoldag en annan dag.

Svensk skola behövs

Det är **Karin Ihalainen** som är rektor i Lahtis svenska skola.

– Svenska skolan i Lahtis fyller tio år i höst. Invigningen firades på Svenska dagen och därför har vi också jubileumsfest på Svenska dagen i år. Alla

STUDENTPRÄSTEN SONJA TURUNEN har finska som modersmål men talar gärna svenska och tar hand om de svenska församlingsmedlemmarna i Lahtis. FOTO: CAROLINA HUSU

svenskspråkiga i trakten är välkomna! Skolans elevantal har nästan fördubblats under sin verksamhetstid.

– Vi är fortfarande en liten skola och kommer väl alltid att vara det, men vi är stolta över alla våra 75 elever i årskurserna 0–6.

På det svenska dagiset finns drygt 40 barn och i Tiirismaa högstadium cirka femton elever i en svensk grupp. Det betyder att ungefär 130 barn och ungdomar dagligen får sin undervisning på svenska i Lahtis. Det flesta kommer från tvåspråkiga hem.

– Det är det bästa beviset på att den svenska skolstigen verkligen behövs här i trakten.

Vi hör ihop

Karin Ihalainen berättar att alla skolor i Lahtis samarbetar med församlingen. Förutom flera skolgudstjänster varje år har skolorna en egen skolpräst som regelbundet håller andakter.

– Det är viktigt att också de svenska eleverna får ta del av det här. Vår skolpräst kommer några gånger per termin och håller då det mesta på svenska.

Karin Ihalainen är själv aktiv i församlingen, och är också medlem i det svenska församlingsråd som bildades för ett halvår sedan. Svensk gudstjänst ordnas tre gånger per år.

– Kyrkan fungerar som en mötesplats för svensktalande i hela prosteriet. Kyrkkaffet är obligatoriskt och även om vi inte ses så ofta så känns det som att vi i vår lilla församling hör ihop.

Vaktmästaren på kyrkogården brukade ofta arbeta sent om kvällarna. Det visste traktens ungdomar och en kväll bestämde de sig för att skrämna gubben riktigt ordentligt. De tog lakan, gjorde hål för ögonen och munnen och gav sig ut på kyrkogården för att spöka. Men vaktmästaren tog ingen notis om dem utan jobbade lugnt vidare. Efter ett tag tröttnade ungdomarna och började gå sin väg. Då ropade gubben: Det där låter ni bli! Ni får komma upp och lufta er, men ni får inte lämna området!

kuriren – tidningen för Dig!

Prenumerera på den populära finlandssvenska veckotidningen Kuriren. Inspirerande och trevlig läsning för hela familjen direkt hem i din brevlåda!

**VI LOTTAR UT
TRE PRESENTKORT**

Prenumerera och delta i utlotningen!

Nu har du möjlighet att vinna ett presentkort à 100 euro till någon av S-gruppens butiker. Skicka in kupongen senast 30.11.2016.

JA TACK!

- JAG VILL PRENUMERERA PÅ KURIREN**
- för resten av år 2016 och hela året 2017 för 85 € (inom Norden).
- Tre (3) provnummer för endast 15 euro.
- Ett halvt år för endast 44 euro.

- JAG DELTAR I KURIRENS UTLOTNING AV TRE PRESENTKORT TILL NÅGON AV S-GRUPPENS BUTIKER.**

SÄND KURIREN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL

SÄND RÄKNINGEN TILL:

NAMN	
ADRESS	
	TEL

- Nej tack**, jag vill inte prenumerera på Kuriren. Jag deltar endast i utlotningen av presentkortet till någon av S-gruppens butiker. Jag returnerar beställnings- och utlotningsblanketten försedd med frimärke. Var snäll och stryk över den färdigtryckta adressen på kupongen och skriv: Kuriren, PB 12, 65101 VASA.

Erbjudandet gäller till 30.11.2016

Kan sändas ofrankerat inom Norden. Kuriren betalar portot.

kuriren

PB 12
SVARFÖRSÄNDELSE
KOD 5005430
65103 VASA